

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Szef
Centralnego Biura Antykorupcyjnego
M-III-2740/2024

Druk nr 300

Warszawa, 28 marca 2024 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Realizując obowiązek wynikający z art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 184) przedstawiam

**- Informację o wynikach działalności
Centralnego Biura Antykorupcyjnego
w 2023 r.**

Z poważaniem

(-) Agnieszka Kwiatkowska-Gurdak

2023

CBA

CBA

INFORMACJA

z działalności

CENTRALNEGO BIURA ANTYKORUPCYJNEGO

w 2023 r.

Spis treści

Wykaz skrótów	2
WPROWADZENIE	3
DZIAŁANIA OPERACYJNO-PROCESOWE.....	4
Sprawy operacyjne	4
Postępowania przygotowawcze	4
Przykłady postępowań przygotowawczych.....	6
DZIAŁANIA KONTROLNE	12
Postępowania kontrolne.....	12
Dostęp do informacji finansowych stanowiących tajemnicę bankową i zawodową.....	15
Przykłady kontroli	15
Analizy przedkontrolne.....	18
Sprawy kontrolne.....	20
Zgłoszenia przypadków korupcji.....	22
DZIAŁANIA ANALITYCZNO-INFORMACYJNE	23
Ośłona antykorupcyjna	23
Prewencyjne działania ośłonowe	26
Pozostałe działania analityczne.....	29
Przeciwdziałanie konfliktowi interesów	30
WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA.....	32
Norweski Mechanizm Finansowy	33
EDUKACJA I PREWENCJA	35
DZIAŁANIA WSPOMAGAJĄCE.....	36
Budżet	36
Stan osobowy funkcjonariuszy i pracowników	37
Szkolenie i doskonalenie zawodowe	37
Logistyka.....	38

Wykaz skrótów

ABW	Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego
AOTMiT	Agencja Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji
ARiMR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
CBŚP	Centralne Biuro Śledcze Policji
EPAC	Stowarzyszenie Europejskich Partnerów Przeciwko Korupcji
EUROPOL	Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania
FBI	Federalne Biuro Śledcze
GIF	Główny Inspektorat Farmaceutyczny
GIIF	Generalny Inspektor Informacji Finansowej
KAS	Krajowa Administracja Skarbowa
KGP	Komenda Główna Policji
kk	Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 17)
KNF	Komisja Nadzoru Finansowego
KPRM	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
KRS	Krajowy Rejestr Sądowy
KRUS	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
KSH	Ustawa z dnia 15 września 2000 r. (Dz. U. z 2024 poz. 18) Kodeks Spółek Handlowych
MF	Ministerstwo Finansów
MON	Ministerstwo Obrony Narodowej
MSWiA	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
MSZ	Ministerstwo Spraw Zagranicznych
MZ	Ministerstwo Zdrowia
NCA	National Crime Agency (Narodowa Agencja ds. Przestępczości – Wielka Brytania)
NAC	National Anticorruption Center (Narodowa Służba Antykorupcyjna Mołdawii)
NABU	Narodowe Biuro Antykorupcyjne Ukrainy
NCBR	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
NFZ	Narodowy Fundusz Zdrowia
NMF	Norweski Mechanizm Finansowy
OLAF	Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych
OSK CBA	Ośrodek Szkoleniowo-Konferencyjny CBA w Lucieniu
ONZ	Organizacja Narodów Zjednoczonych
PARP	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
PFR	Polski Fundusz Rozwoju SA
PGE	Polska Grupa Energetyczna SA
PK	Prokuratura Krajowa
RPO	Regionalny Program Operacyjny
RARS	Rządowa Agencja Rezerw Strategicznych
SG	Straż Graniczna
STT	Specjalių Tyrimų Tarnyba (Specjalna Służba Śledcza Republiki Litewskiej)
SKW	Służba Kontrwywiadu Wojskowego
Pzp	Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz.U. 2023 poz.1605)
WSKtA	Austriacka Prokuratura do Zwalczania Przestępczości Gospodarczej i Korupcyjnej
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy
ZUS	Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Szanowni Państwo,

realizując ustawowy obowiązek, przedstawiam Państwu podsumowanie działalności Centralnego Biura Antykorupcyjnego w 2023 roku – roku zmian, choć trudnym, to jednak pełnym osiągnięć na polu krajowym oraz międzynarodowym.

Wykonując czynności w ramach szeregu naszych ustawowych działań, kontynuowaliśmy wielowątkowe śledztwa w zakresie korupcji, przestępstw podatkowych, w szczególności w kontekście uszczuplenia VAT oraz przestępczości zorganizowanej i prania pieniędzy. Trwały prace w zakresie osłon antykorupcyjnych przedsięwzięć rządowych, w tym Tarczy Finansowej Polskiego Funduszu Rozwoju. Kolejny rok koncentrowaliśmy się na zagrożeniach związanych z prawidłowym wykorzystywaniem środków z budżetu UE, w szczególności w obszarze projektów szkoleniowo-aktywizacyjnych. W odpowiedzi na pojawiające się nadużycia, powołaliśmy zespół zadaniowy do zwalczania nieprawidłowości w zarządzaniu środkami publicznymi przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju oraz Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości.

Działalność CBA została wyróżniona na forum międzynarodowym. Projekt #ABCUczciwości otrzymał nagrodę EPAC/EACN Award 2023 za najbardziej innowacyjny i udany koncept w obszarze przeciwdziałania korupcji. W minionym roku zakończono również realizację projektu finansowanego przez Norweski Mechanizm Finansowy. Miał on na celu wzmocnienie kompetencji organów ścigania w obszarze analiz kryminalnej i strategicznej, które wspomagają walkę z korupcją i przestępczością gospodarczą. Projekt zaowocował współpracą wielu polskich oraz międzynarodowych partnerów.

Prowadzone w ubiegłym roku działania szkoleniowe uzupełniliśmy seminarium naukowym pt. Uczciwość warunkiem sprawnego państwa, zorganizowanym w Ośrodku Szkoleniowo-Konferencyjnym CBA w Lucieniu. Udział w nim wzięli przedstawiciele ośrodków akademickich, z którymi Biuro podpisało listy intencyjne o współpracy. Dostrzegając znaczenie prewencji i profilaktyki antykorupcyjnej, Biuro będzie kontynuować aktywność w tym obszarze.

Szef

Centralnego Biura Antykorupcyjnego

Agnieszka Kwiatkowska-Gurdak

DZIAŁANIA OPERACYJNO-PROCESOWE

Sprawy operacyjne

W 2023 r. jednostki organizacyjne CBA prowadziły **751** spraw operacyjnych.

Sprawy operacyjne w latach 2021-2023

rok	liczba spraw operacyjnych		
	wszczętych	prowadzonych	zakończonych
2021	163	534	167
2022	385	750	383
2023	377	751	436

Postępowania przygotowawcze

W 2023 r. wszczęto **162** postępowania przygotowawcze. W **106** przypadkach śledztwa prowadzono na materiałach własnych, zaś **56** na materiałach powierzonych przez prokuraturę.

Postępowania przygotowawcze w latach 2021-2023

rok	liczba postępowań przygotowawczych		
	wszczętych	prowadzonych	zakończonych
2021	165	584	158
2022	228	694	208
2023	162	643	167

Zakończono **167** postępowań przygotowawczych. Wniesieniem aktu oskarżenia zakończyły się **74** postępowania, a umorzeniem – **70**, w tym **10** – umorzeniem warunkowym. **23** postępowania zakończono w inny sposób (np. przekazano do innych organów, włączono do innych postępowań).

Podstawy wszczęcia postępowań przygotowawczych wszczętych w 2023 r.	liczba
Wyłączenie z innego postępowania przygotowawczego	95
Materiały uzyskane w trybie art.17 ustawy o CBA	17
Pisemne zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa	16
Materiały uzyskane w wyniku czynności operacyjno-rozpoznawczych	6
Materiały uzyskane w wyniku czynności analityczno-informacyjnych	5
Materiały uzyskane w trybie art.19 ustawy o CBA	5
Protokół ustnego zawiadomienia o przestępstwie	4
Materiały uzyskane w wyniku czynności kontrolnych	4
Przekazane przez inne służby lub organy	3
Protokół przesłuchania świadka	1
Inne dokumenty	6

Podstawą wszczęcia ponad połowy prowadzonych postępowań przygotowawczych było wyłączenie materiałów z innych postępowań, a w 17 przypadkach – materiały uzyskane w trybie art. 17 ustawy o CBA.

W wyniku prowadzonych w 2023 r. śledztw zatrzymano **330** osób. **634** podejrzanym przedstawiono zarzuty po raz pierwszy w danej sprawie. Łącznie w prowadzonych w 2023 r. postępowaniach przedstawiono **1 901** zarzutów.

Liczba podejrzanych i przedstawionych zarzutów w latach 2021-2023

rok	liczba	
	podejrzanych	zarzutów
2021	688	2 020
2022	869	3 101
2023	634	1 901

Zastosowano **1 137** środków zapobiegawczych. Najczęściej stosowanym w 2023 r. środkiem zapobiegawczym był dozór Policji lub przełożonego wojskowego.

Rodzaj zastosowanych środków zapobiegawczych

W 2023 r. w toku prowadzonych postępowań przygotowawczych zabezpieczono mienie o łącznej wartości ponad **338,2 mln zł**, ponad **19,2 tys. euro** oraz **31,1 tys. dolarów**, **1 tys. funtów** i **110 franków szwajcarskich**.

Ujawniono szkodę w mieniu Skarbu Państwa w wysokości blisko **429,5 mln zł**. Natomiast wartość ujawnionych w 2023 r. korzyści majątkowych wyniosła ponad **135,5 mln zł**.

Przykłady postępowań przygotowawczych

Wyludzenie subwencji finansowej

W oparciu o materiały zgromadzone przez funkcjonariuszy Biura, Prokuratura wydała postanowienie o przedstawieniu zarzutów przedsiębiorcy z Bydgoszczy, który zgłosił wstecznie swoją żonę do ZUS jako osobę zatrudnioną, podlegającą obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, celem spełnienia warunków ubiegania się o subwencję finansową z programu rządowego „Tarcza Finansowa 1.0”. Przedsiębiorca, celem uzyskania wsparcia finansowego, wprowadził również w błąd pracowników WUP i podał nieprawdziwe informacje dotyczące zawyżonej liczby zatrudnionych osób. W 2023 r. wydane zostało postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia majątkowego poprzez ustanowienie hipoteki przymusowej na dwóch nieruchomościach należących do podejrzanego, na łączną kwotę ok. 1 mln zł.

Łapówka za zlecenia

Funkcjonariusze CBA na terenie jednego ze szpitali dokonali zatrzymania przedsiębiorcę bezpośrednio po wręczeniu korzyści majątkowej osobie pełniącej funkcję publiczną – dyrektorowi tej jednostki. Zatrzymany przedsiębiorca realizował w tej placówce medycznej prace remontowo-budowlane, a wręczona korzyść miała zapewnić mu przychylność i preferencyjne traktowanie spółki poprzez zawieranie kolejnych zleceń i kontraktów.

Jak ustalono, jeden z partnerów biznesowych zatrzymanego udzielał mu pomocy poprzez zabezpieczenie i obserwację miejsca zdarzenia.

Na obecnym etapie śledztwa 2 zatrzymanym przedstawiono 2 zarzuty, a wartość ujawnionej korzyści majątkowej wyniosła 50 tys. zł.

Korupcja urzędnicza i drogie monety

Prezydent Ostrowca Świętokrzyskiego usłyszał łącznie 9 zarzutów, w tym dotyczących przyjęcia korzyści osobistych i majątkowych w kwocie 80 tys. zł. Został także zawieszony w obowiązkach służbowych. Prokurator przedstawił mu zarzut nakłaniania świadka do składania fałszywych zeznań, a świadkowi – zatajenia sprzedaży podejrzanemu złotych i srebrnych monet o wartości 1,7 mln zł. Monety zostały zabezpieczone przez funkcjonariuszy CBA w mieszkaniu prezydenta Ostrowca Św. w trakcie przeszukania.

Kolejne zarzuty dotyczyły złożenia nieprawdziwych oświadczeń majątkowych w latach 2021-2023, w których podejrzanym zataił zakup tych monet.

Prezydentowi przedstawiono również zarzuty przyjęcia korzyści osobistej w związku z pełnioną funkcją publiczną oraz pomocnictwa w celu doprowadzenia do niekorzystnego rozporządzenia mieniem ZUS poprzez przyznanie nienależnego świadczenia. W ramach uzupełnienia, w październiku 2023 r. Prezydent Ostrowca Świętokrzyskiego usłyszał ostatnie 3 zarzuty przyjęcia korzyści majątkowej w związku z pełnieniem funkcji publicznej.

Postępowania obejmuje jeszcze 4 innych podejrzanych, z których 3 usłyszało zarzuty składania fałszywych zeznań.

Korupcja w MSZ

Funkcjonariusze CBA zatrzymali 8 osób w sprawie dotyczącej składania obietnic udzielenia korzyści majątkowych w zamian za pośrednictwo w załatwianiu spraw związanych z uzyskaniem pozwoleń na pobyt na terenie Rzeczypospolitej Polskiej dla cudzoziemców, a także bezprawne wywieranie wpływu na przebieg procedury wydawania przedmiotowych pozwoleń przez osoby pełniące funkcje publiczne w MSZ.

Zatrzymanie jednej z osób nastąpiło w trakcie przyjmowania od funkcjonariusza kwoty 160 tys. zł zaliczki uzgodnionej korzyści majątkowej o łącznej wartości 800 tys. zł. Mężczyzna powoływał się na wpływy w MSZ oraz placówkach dyplomatycznych, oferując pomoc w uzyskiwaniu wiz uprawniających do przyjazdu i podjęcia pracy na terytorium RP dla obywateli Indii, Nepalu oraz Tajlandii.

W sprawie łącznie zatrzymano oraz przedstawiono zarzuty 9 osobom.

Powoływanie się na nieistniejące wpływy w instytucjach państwowych

Prowadzone postępowanie dotyczyło powoływania się w latach 2021-2023 na wpływy w sądach i prokuraturach na terenie całego kraju. Zgromadzony materiał dowodowy wskazuje, że były prokurator apelacyjny wywoływał przekonanie o istnieniu takich wpływów, w celu załatwiania korzystnych rozstrzygnięć w toczących się sprawach cywilnych i karnych. Podejrzanym wprowadził w błąd szereg osób, co do faktu bycia adwokatem lub radcą prawnym, wykorzystując do tego celu kancelarię prawną prowadzoną przez swoją córkę.

Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że podejrzanym doprowadzili do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości na szkodę szeregu osób w kwocie nie mniejszej niż 1,3 mln zł.

Na podstawie postanowienia Prokuratora funkcjonariusze CBA dokonali zatrzymania 2 osób na terenie województwa lubelskiego. W miejscu zamieszkania podejrzanych zostały przeprowadzone przeszukania mające na celu zabezpieczenie dowodów rzeczowych mogących mieć znaczenie w prowadzonym śledztwie. Podejrzani zostali tymczasowo aresztowani oraz usłyszeli szereg zarzutów.

Wyludzenie dofinansowania

Funkcjonariusze CBA zatrzymali 5 osób na terenie województw mazowieckiego oraz zachodniopomorskiego, w związku z prowadzonym śledztwem dotyczącym wyłudzenia dofinansowania do projektu badawczego podmiotu gospodarczego ze środków finansowych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego w ramach RPO – Lubuskie 2020.

Zatrzymani doprowadzili do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości poprzez złożenie nieprawdziwych informacji oraz nierzetelnych oświadczeń, które warunkowały pozytywne rozpatrzenie wniosku o przyznanie dofinansowania na realizację projektu. Ponadto, poprzez podmioty gospodarcze zaangażowane w przestępczy proceder sztucznie zawyżano koszty projektu poprzez wystawianie zawyżonych lub nieodzwierciedlających rzeczywistych zdarzeń gospodarczych faktur dotyczących rzekomych kosztów poniesionych w ramach realizacji projektu.

Osoby zatrzymane zostały doprowadzone do Prokuratury Okręgowej w Zielonej Górze, a Prokurator przedstawił im zarzuty.

Skorumpowany samorządowiec

W ramach prowadzonego śledztwa, na terenie województwa wielkopolskiego dokonano zatrzymania samorządowca oczekującego korzyści majątkowej od przedsiębiorcy w związku z możliwością dalszej realizacji inwestycji w postaci budowy biogazowni. W miejscu zamieszkania podejrzanego zostało przeprowadzone przeszukanie mające na celu zabezpieczenie dowodów rzeczowych mogących mieć znaczenie w sprawie. W trakcie czynności funkcjonariusze CBA zabezpieczyli mienie w wysokości ponad 5 tys. USD.

Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że samorządowiec za pośrednictwem innych osób złożył korupcyjną propozycję przedsiębiorcy, który nie zgodził się na wręczenie „łapówki” w wysokości 200 tys. zł, w związku z czym planowana inwestycja miała nie dojść do skutku.

Wobec podejrzanego Sąd zastosował wolnościowe środki zapobiegawcze w postaci: zawieszenia w czynnościach służbowych, dozoru policji, poręczenia majątkowego w kwocie 20 tys. zł, zakazu opuszczenia kraju oraz zakazu kontaktu z innymi podejrzanymi w sprawie.

Dotychczas w sprawie zarzuty przedstawiono łącznie 5 osobom.

Wyłudzenie środków z PARP

Śledztwo zostało wszczęte w efekcie kontroli przeprowadzonej w Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP), w zakresie wybranych procedur podejmowania i realizacji decyzji w przedmiocie udzielenia wsparcia finansowego, w szczególności na realizację projektu pod nazwą „Wdrożenie linii produkcji sproszkowanego soku z topinamburu w osłonie witaminy C, przygotowywanego dla zastosowań farmaceutycznych”, w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013.

W trakcie prowadzonego śledztwa ustalono, że prezes zarządu spółki, w celu uzyskania od PARP dofinansowania ze środków publicznych w wysokości blisko 10 mln zł, przedłożył w Rzeszowskiej Agencji Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o. wniosek o dofinansowanie projektu wraz z dokumentami, które poświadczały nieprawdę w zakresie m.in. zakupu gruntów i budynków przyszłego zakładu produkcyjnego, prowadzonych badań dotyczących opracowania nowej technologii produkcji przez jednostkę badawczo-rozwojową funkcjonującą w strukturach spółki od początku jej powstania oraz poniesionych do momentu złożenia wniosku o dofinansowanie kosztów z tym związanych w łącznej wysokości ponad 142 tys. zł, zaplanowanego w ramach tego projektu zakupu środków trwałych w postaci kontenerów do systemu oczyszczania ścieków oraz maszyn potrzebnych do uruchomienia produkcji.

W listopadzie 2023 r. zatrzymano 5 osób, którym przedstawiono zarzuty. Wobec podejrzanych sąd zastosował wolnościowe środki zapobiegawcze w postaci m.in. poręczenia majątkowego, dozoru Policji i zakazu opuszczania kraju.

Oszustwo w Plus Bank

Funkcjonariusze Biura zatrzymali 6 osób, podejrzewanych o uzyskiwanie wielomilionowych kredytów na podstawie nierzetelnych dokumentów. Przeszukano również 7 lokalizacji na terenie Warszawy, powiatu otwockiego oraz Gdańska. Zatrzymani to prezesi i byli prezesi spółek, które w latach 2014-2018 uzyskały wielomilionowe kredyty inwestycyjne, pożyczki hipoteczne oraz kredyty obrotowe na podstawie nierzetelnych oświadczeń oraz dokumentów, które miały wpływ na uzyskanie dodatkowych środków finansowych. Zatrzymani w celu osiągnięcia korzyści majątkowych nadużywali uprawnień, wynikających z pełnionych funkcji oraz zakresu ich kompetencji.

Według ustaleń śledczych wartość szkody majątkowej wyrządzonej w mieniu Plus Bank SA została oszacowana na kwotę przekraczającą 200 mln zł. Prowadzone śledztwo swoim zakresem obejmuje również wyłudzenie od Skarbu Państwa nienależnego zwrotu podatku VAT w kwocie przekraczającej 38 mln zł oraz prania pieniędzy.

Zatrzymani usłyszeli zarzuty za oszustwo finansowe i nadużycie zaufania. Zastosowano wolnościowe środki zapobiegawcze w postaci poręczeń majątkowych w łącznej kwocie przekraczającej 100 tys. zł, dozorów Policji oraz zakazów opuszczania kraju połączonych z zatrzymaniem paszportów bądź z zakazem ich wydania.

Wyłudzenie środków unijnych i przekroczenie uprawnień

Sprawa dotyczyła wyłudzenia środków unijnych w związku z realizacją programu „Pilot Makro Elektro Scale Up”, finansowanego przez Polską Agencję Przedsiębiorczości. W toku śledztwa ustalono również, że w spółce Skarbu Państwa mogło dojść do przekroczenia uprawnień przez osoby uprawnione do zajmowania się sprawami majątkowymi, poprzez zawieranie niekorzystanych umów oraz przekazywanie innym osobom informacji służbowych, co spowodowało straty finansowe dla spółki.

Śledztwo dotyczyło także przekroczenia uprawnień przez funkcjonariusza publicznego w celu uzyskania korzyści majątkowej w formie nienależnej subwencji w ramach tarczy finansowej Polskiego Funduszu Rozwoju.

Dotychczas 8 podejrzanym przedstawiono zarzuty i zastosowano środki zapobiegawcze w postaci poręczenia majątkowego, dozoru Policji oraz zakazu opuszczania kraju.

Falszowanie dokumentacji przy ubieganiu się o dofinansowanie

Funkcjonariusze CBA zatrzymali 5 osób podejrzanych o udział w zorganizowanej grupie przestępczej, zajmującej się fałszowaniem dokumentacji i przedkładaniem do PARP oraz NCBR nieprawdziwych oraz nierzetelnych dokumentów w ramach projektów o wartości ponad 70 mln zł. W toku śledztwa ustalono, iż latach 2019-2021 dochodziło do licznych nadużyć przy realizacji projektów dofinansowanych z Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, polegających na przedstawianiu jako wydatków kwalifikowalnych fikcyjnych usług doradczych, kreowaniu projektów w celu wyłudzenia dofinansowania, a także wprowadzaniu w błąd instytucji pośredniczących. Działania zorganizowanej grupy przestępczej doprowadziły do wyrządzenia szkody w mieniu przekraczających 1 mln zł.

Zatrzymane osoby usłyszały zarzuty działania i kierowania grupą przestępczą, fałszu intelektualnego oraz oszustwa.

Wobec 2 podejrzanych zastosowano izolacyjny środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Wobec 3 pozostałych prokurator zdecydował o zastosowaniu wolnościowych środków zapobiegawczych, w tym dozoru Policji, zakazu opuszczania kraju połączonego

z zatrzymaniem paszportu, poręczenia majątkowego oraz zakazu kontaktowania się z osobami podejrzanymi w sprawie.

Fikcyjny obrót towarem

Śledztwo dotyczyło działalności zorganizowanej grupy przestępczej, której członkowie działali pod pozorem prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie obrotu asortymentem w postaci maszyn i urządzeń oraz ich części, które według tworzonej fikcyjnej dokumentacji miały być dostarczane do spółek wykonujących usługi na rzecz KGHM Polska Miedź SA co faktycznie nie miało miejsca.

Fikcyjny obrót towarem miał miejsce pomiędzy co najmniej 8 podmiotami gospodarczymi zarejestrowanymi na terenie Polski.

W związku z tą sprawą zatrzymano 8 osób, a także przeszukano miejsca zamieszkania, miejsca prowadzenia działalności gospodarczych oraz biura rachunkowe, celem zabezpieczenia dokumentacji, przedmiotów mogących stanowić dowód w sprawie oraz składników majątkowych. Zatrzymanym osobom przedstawiono zarzuty udziału w zorganizowanej grupie przestępczej działającej w celu wyłudzenia podatku VAT.

2 podejrzanych zostało tymczasowo aresztowanych na okres 3 miesięcy, natomiast wobec 6 pozostałych Sąd zastosował wolnościowe środki zapobiegawcze w postaci dozoru Policji, zakazu opuszczania kraju oraz poręczenia majątkowego od kwoty 100 tys. zł do 200 tys. zł. W śledztwie dotychczas zabezpieczono mienie o wartości ponad 13 mln zł.

Nadużycia podatkowe zorganizowanej grupy przestępczej

Funkcjonariusze Biura prowadzili wielowątkowe i transgraniczne śledztwo, związane z działalnością zorganizowanej grupy przestępczej, której członkowie dokonywali nadużyć w zakresie podatku VAT, podatku akcyzowym i opłacie paliwowej, co mogło narazić Skarb Państwa na straty w wysokości przekraczającej łącznie 70 mln zł.

W efekcie zebranego przez CBA materiału dowodowego, organy KAS przeprowadziły kontrolę wobec występującej w śledztwie polskiej spółki paliwowej oraz podmiotu prowadzącego w okolicach Szczecina skład podatkowy.

KAS na podstawie udostępnionej z akt sprawy dokumentacji źródłowej potwierdziła, iż spółka zawyżyła wartość dostaw biopaliwa o prawie 12 mln zł, a także wartość podatku naliczonego podlegającego odliczeniu od podatku należnego o prawie 2,5 mln zł. Ustalono również, iż w składzie podatkowym dopuszczono się naruszenia procedury zawieszenia poboru akcyzy wobec braku ustalenia rzeczywistej ilości przejętego towaru.

W wyniku podjętych działań kontrolnych spółka dokonała wpłaty całości kwoty podatku akcyzowego oraz opłaty paliwowej wynikającej ze złożonych korekt deklaracji w wysokości około 26 mln zł.

Łącznie, dzięki współpracy CBA i KAS, spółki wpłaciły do Skarbu Państwa ponad 30 mln zł.

Korupcja w samorządzie

W lipcu 2023 r. funkcjonariusze CBA zatrzymali 4 osoby, w tym 2 urzędników m.st. Warszawy z Urzędu Dzielnicy Praga-Południe. Zgromadzony w śledztwie materiał dowodowy wskazuje, że zatrzymany Zastępca Burmistrza Dzielnicy Praga-Południe obiecał udzielić, a następnie udzielił drugiemu z zatrzymanych urzędników, korzyści osobistej w postaci zatrudnienia na stanowisku naczelnika wydziału. Podstawą udzielenia korzyści miało być wydanie przez urzędnika decyzji administracyjnej na zabudowę z naruszeniem przepisów prawa działki położonej w Rembertowie. Z ustaleń śledztwa wynika, że zatrzymany zastępca burmistrza nieformalnie nadzorował działalność spółki deweloperskiej, która uzyskała pozwolenie na budowę inwestycji.

W sprawie zatrzymano także 2 przedsiębiorców, którzy pośredniczyli w sprawach związanych z przestępczym procederem. Jeden z nich pełnił oficjalnie funkcję prezesa spółki, którą faktycznie zarządzał i kontrolował zatrzymany urzędnik. Kolejny przedsiębiorca wystawiał puste faktury na rzecz spółki zarządzanej przez urzędnika. Dokumenty nie odzwierciedlały zdarzeń gospodarczych i służyły do wyłudzenia należności publicznoprawnych.

Drukarnia pustych faktur

Funkcjonariusze Biura zatrzymali kolejną osobę w związku ze śledztwem dotyczącym wystawienia blisko 1500 faktur VAT o wartości blisko 23 mln zł, które nie dokumentowały rzeczywistych zdarzeń gospodarczych. Śledztwo nadzoruje Prokuratura Okręgowa w Warszawie.

Zgodnie z ustaleniami śledczych proceder polegał na wykorzystywaniu faktur dotyczących fikcyjnych transakcji w celu zmniejszenia należności podatkowych, które prowadzący działalność gospodarczą powinni odprowadzić właściwym urzędom skarbowym. Analiza zgromadzonego materiału dowodowego potwierdza, że skala wystawienia nierzetelnych faktur VAT sięga kilkunastu milionów złotych a odbiorcami pustych faktur było kilkunastu przedsiębiorców z terenu województwa mazowieckiego. W trakcie prowadzonych czynności procesowych zatrzymano dokumentację rachunkowo-podatkową podmiotu, który wykorzystywał „puste” faktury. Przedmiotem faktur były różnego rodzaju usługi, pozorujące transakcje gospodarcze, które służyły do zaniżania zobowiązań podatkowych VAT i CIT. Za wystawione faktury VAT organizatorzy otrzymywali wynagrodzenie stanowiące określony % kwoty brutto z wystawionego dokumentu.

W śledztwie zarzuty usłyszało już kilkunastu przedsiębiorców, którzy wykorzystywali puste faktury. Straty Skarbu Państwa oszacowano na blisko 4,3 mln zł.

Sprawa ma charakter wielowątkowy i rozwojowy. Ze śledztwa wyłączono 13 postępowań. Ogółem w sprawie skierowano akty oskarżenia przeciwko 12 osobom. 7 osób zostało prawomocnie skazanych.

Afera śmieciowa

W ramach prowadzonego śledztwa funkcjonariusze CBA zatrzymali Włodzimierza K. Jednocześnie funkcjonariusze przeszukali 7 związanych z nim nieruchomości, zlokalizowanych na terenie Mazowsza, Małopolski i Podkarpacia.

Zatrzymanie miało związek z prowadzonym śledztwem dotyczącym przyjęcia korzyści majątkowych i powoływania się na wpływy przy realizacji zamówień publicznych dla firm zajmujących się wywozem i utylizacją nieczystości z terenu m. st. Warszawy. Łączna wartość przedmiotowych zamówień opiewała na kwotę 600 mln zł.

W ramach tego postępowania zarzuty przedstawiono 14 osobom.

„Karuzela podatkowa”

Prowadzone we współpracy z CBŚP i KAS śledztwo dotyczyło działalności „karuzel podatkowych” i wyłudzenia nienależnego zwrotu podatku VAT z tytułu fikcyjnego obrotu sprzętem elektronicznym przez ponad 1700 podmiotów polskich i 300 zagranicznych.

Z ustaleń śledztwa wynika, że w latach 2012-2018 działała zorganizowana grupa przestępcza, która mogła doprowadzić do wyłudzenia podatku VAT w kwocie 1,5 mld zł.

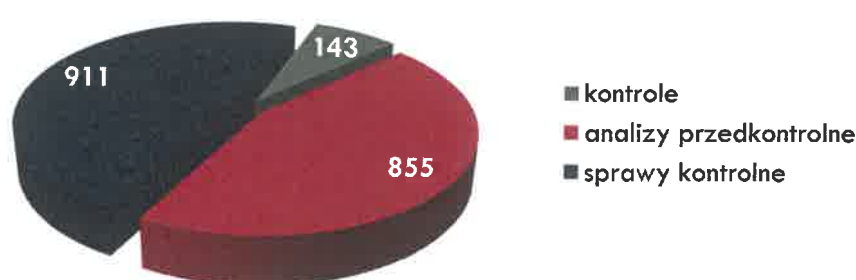
Grupę tworzyli obywatele Polski, krajów byłego bloku wschodniego oraz m.in. Rumunii, Ukrainy, Białorusi, Bułgarii, Rosji, Wielkiej Brytanii, Łotwy, Chin i Malezji. Schematy wykorzystywane przez grupę przestępczą były ukierunkowane na wyłudzenie nienależnego zwrotu podatku VAT, zaniżania należności podatkowych oraz legalizowania uzyskanych w ten sposób środków. W wątku powierzonym CBA ujawnione straty Skarbu Państwa wyniosły 30 mln zł. Dotychczas przedstawiono 34 zarzuty 12 podejrzanym.

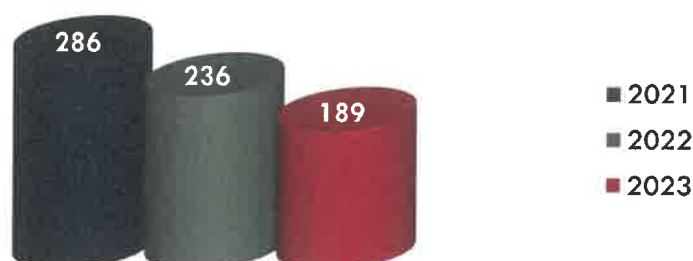
DZIAŁANIA KONTROLNE

Funkcjonariusze CBA w 2023 r. prowadzili **143** kontrole, **855** analiz przedkontrolnych oraz **911** spraw kontrolnych.

Spośród ww. działań, 88 spraw kontrolnych, 139 analiz i 22 kontrole dotyczyło wyłudzeń ze środków unijnych.

W toku kontroli oraz czynności analityczno-informacyjnych funkcjonariusze pionu kontroli ujawnili szkodę w mieniu Skarbu Państwa lub narażenie na powstanie takiej szkody w wysokości ponad **189 mln zł**.

Postępowania kontrolne

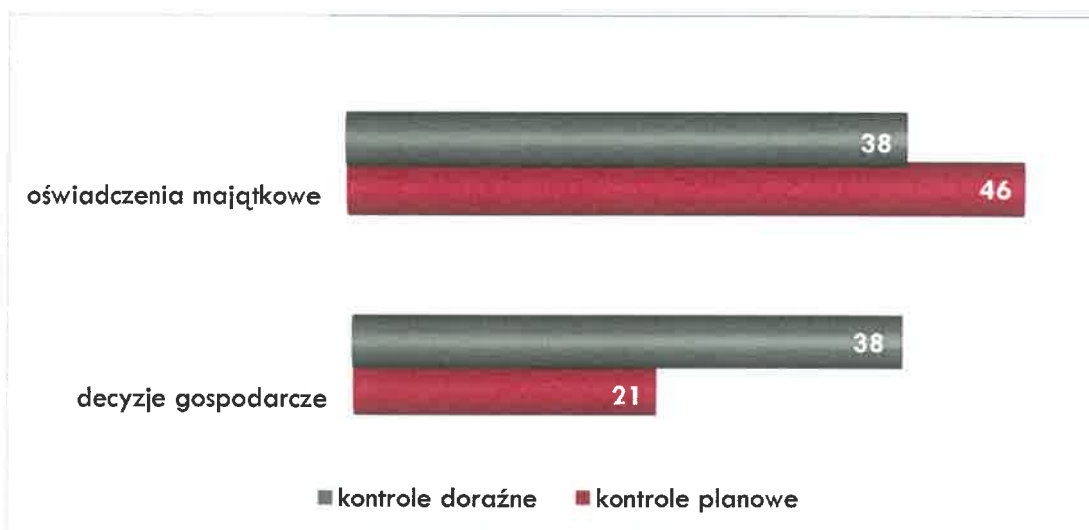
CBA prowadzi dwa rodzaje postępowań kontrolnych – planowe (na podstawie rocznych planów kontroli) oraz doraźne (na podstawie zarządzeń Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego lub osób upoważnionych). W *Planie Kontroli dla Centralnego Biura Antykorupcyjnego na rok 2023* ujęto 15 tematów kontroli, w tym 13 w przedmiocie decyzji gospodarczych oraz 2 w zakresie oświadczeń o stanie majątkowym.

Postępowania kontrolne prowadzone w 2023 r.

Przedmiot kontroli	Stan na 31.12.2022 r.		Wszczęte		Zakończone		Stan na 31.12.2023 r.	
	Planowe	Doraźne	Planowe	Doraźne	Planowe	Doraźne	Planowe	Doraźne
decyzje gospodarcze	8	17	13	21	13	20	8	18
oświadczenia majątkowe oraz przestrzeganie przepisów ograniczających działalność gospodarczą osób pełniących funkcje publiczne	19	12	27	26	32	26	14	12
RAZEM	27	29	40	47	45	46	22	30
	56		87		91		52	

Spośród 143 kontroli prowadzonych w 2023 r. większość (76) postępowań była prowadzona w trybie doraźnym. W trybie planowym prowadzono 67 kontroli.

Liczba kontroli prowadzonych w 2023 r. z podziałem na tryb i zakres

Wszczęcie postępowań kontrolnych najczęściej poprzedzone było przeprowadzeniem czynności analityczno-informacyjnych w formie analizy przedkontrolnej. Podstawą wszczęcia kontroli prowadzonych w 2023 r. były:

- ustalenia analiz przedkontrolnych – 136,
- ustalenia spraw kontrolnych – 5,
- imienne zgłoszenie o nieprawidłowościach – 1,
- informacje od innej komórki CBA – 1.

Spośród prowadzonych w 2023 r. kontroli 59 obejmowało badanie określonych przepisami prawa procedur podejmowania i realizacji decyzji gospodarczych.

Obszary kontroli prowadzonych w 2023 r. dotyczących podejmowania i realizacji decyzji gospodarczych

Główny przedmiot kontroli procedur podejmowania i realizacji decyzji ¹	Liczba kontroli
zamówienia publiczne	25
wsparcie finansowe	24

¹ Kontrole często obejmowały więcej niż jeden wskazany w tabeli przedmiot.

rozporządzanie mieniem państwowym lub komunalnym	5
gospodarowanie środkami publicznymi	3
przyznawanie ulg	1
obowiązki podatkowe	1
RAZEM	59

W trakcie 84 postępowań dotyczących osób pełniących funkcje publiczne kontrolowane były dane zawarte w oświadczeniach majątkowych pod kątem ich prawidłowości i prawdziwości (54) oraz badane było przestrzeganie przepisów ustaw ograniczających prowadzenie działalności gospodarczej (29). W 1 przypadku kontrola obejmowała oba te zakresy jednocześnie.

Większość kontroli (54) w 2023 r. w zakresie oświadczeń majątkowych i ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej prowadzona była wobec samorządowców gminnych oraz osób zatrudnionych w jednostkach podległych samorządowi gminnemu.

Rodzaj pełnionej funkcji publicznej ²	Liczba kontroli
samorządowcy gminni i osoby zatrudnione w jednostkach podległych	54
parlamentarzyści	7
prokuratorzy, sędziowie i osoby zatrudnione w sądownictwie i prokuraturze	7
samorządowcy powiatowi i osoby zatrudnione w jednostkach podległych	7
samorządowcy wojewódzcy oraz osoby zatrudnione w jednostkach podległych	3
kierownicy i pracownicy w urzędach państwowych	2
osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe wg ustawy o wynagradzaniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe	1
pracownicy agencji państwowych	1
pracownicy spółek Skarbu Państwa	1
funkcjonariusze służb	1
RAZEM	84

W wyniku prowadzonych kontroli, w 2023 r. skierowano 31 zawiadomień o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa, a w 10 przypadkach przekazano materiały do trwających postępowań przygotowawczych. Ponadto:

- w 10 przypadkach kontrolowanemu lub organowi nadzorującemu przedstawiono wystąpienia z informacją o naruszeniu przepisów oraz zalecenia pokontrolne;
- złożono 7 wniosków o odwołanie z zajmowanego stanowiska, rozwiązanie stosunku pracy lub wygaszenie mandatu radnego;
- skierowano 3 zawiadomienia do Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych;
- przekazano 2 informacje o nieprawidłowościach do innych właściwych organów;
- skierowano 1 wniosek o wydanie zarządzenia zastępczego w przedmiocie stwierdzenia wygaśnięcia mandatu radnego w przypadku niepodjęcia uchwały przez radę gminy.

W 1 przypadku zidentyfikowano rozbieżności pomiędzy danymi beneficjenta rzeczywistego ujawnionymi w Centralnym Rejestrze Beneficjentów Rzeczywistych a informacjami o tym beneficjencie ustalonymi w toku kontroli. W tym zakresie, na podstawie art. 61a ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, dokonano stosownego zgłoszenia.

Według uzyskanych informacji, na podstawie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa skierowanych w wyniku ustaleń kontroli CBA, w 2023 r. wszczęto 29 śledztw, 13 osobom

² Weryfikowane osoby często zajmowały różne stanowiska obligujące je do składania oświadczeń – zestawienie dotyczy ostatnio pełnionych funkcji.

przedstawiono zarzuty, a wobec 29 osób skierowano akty oskarżenia. Ponadto wydano 2 wyroki skazujące.

W 10 przypadkach materiały włączono do prowadzonego postępowania przygotowawczego.

Dostęp do informacji finansowych stanowiących tajemnicę bankową i zawodową

Podczas prowadzenia czynności kontrolnych, funkcjonariusze skierowali do Sądu Okręgowego w Warszawie 24 wnioski o wyrażenie zgody na korzystanie z przetwarzanych przez banki informacji dotyczących umów o rachunek papierów wartościowych, umów o rachunek pieniężny, umów ubezpieczenia lub innych umów dotyczących obrotu instrumentami finansowymi, a szczególności z przetwarzanych przez uprawnione podmioty danych osób, które zawarły takie umowy.

Wnioski w trybie art. 23 ustawy o CBA	Liczba wniosków
Wnioski <u>pozytywnie rozpatrzone</u>	21 ³
Wnioski <u>negatywnie rozpatrzone</u>	2
Wnioski oczekujące na rozpatrzenie	1
Razem:	24

Przykłady kontroli

Nieprawidłowości w uzyskaniu i wykorzystaniu dofinansowania ze środków unijnych

W toku kontroli w spółce Inphotech sp. z o.o. stwierdzono nieprawidłowości dotyczące realizacji umów o dofinansowanie zawartych z Mazowiecką Jednostką Wdrażania Programów Unijnych oraz naruszenie Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. Ustalono, że spółka nie zrealizowała dwóch projektów obejmujących badania nad technologią światłowodową, a mimo to uzyskała dofinansowanie w łącznej kwocie około 6,5 mln zł. Zgromadzony materiał dowodowy ujawnił m.in. nieprawidłowości dotyczące wykorzystywania przez kontrolowanego specjalistycznej aparatury niezbędnej do realizacji objętych kontrolą projektów. W związku z ustaleniami kontroli skierowano do prokuratury zawiadomienie o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez zarząd spółki. Ponadto funkcjonariusze przyjęli ustne zawiadomienie o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa, które polegać ma m.in. na wyłudzeniu przez Inphotech oraz spółki powiązane kapitałowo dofinansowań poprzez zawyżanie kosztów realizacji projektów i poświadczania nieprawdy w dokumentach, co skutkowało mogło powstaniem szkody w majątku Skarbu Państwa w kwocie przekraczającej 100 mln zł. Zawiadomienie to zostało przekazane do Prokuratury Regionalnej w Warszawie. W efekcie tych działań zostało wszczęte śledztwo w sprawie doprowadzenia Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych do niekorzystnego rozporządzenia mieniem wielkiej wartości pochodzącym ze środków publicznych poprzez przedłożenie poświadczających nieprawdę i nierzetelnych dokumentów oraz oświadczeń.

Nieprawidłowości w realizacji Zintegrowanego Programu Rozwoju Politechniki Wrocławskiej

Kontrola wdrożenia systemu zarządzania uczelnią w obszarze procesów dydaktycznych, która została przeprowadzona w Politechnice Wrocławskiej, wykazała naruszenie przepisów ustawy Pzp, polegające na wyborze oferty i zawarciu umowy z wykonawcą w obarczonym wadą postępowaniu. Wybrana oferta zawierała cenę w wysokości 7,85 mln zł brutto. Kontrolerzy stwierdzili, że przyjęte w formularzu ofertowym zasady określania wynagrodzenia za świadczenia cząstkowe przysporzyły istotnych trudności w sporządzeniu oferty tym wykonawcom, którzy

³ W przypadku 3 wniosków Sąd wydał postanowienia w 2024 r.

chcieli wycenić świadczenia zgodnie z zasadami ustawy o rachunkowości oraz kodeksu cywilnego. W ten sposób nie zachowano zasady uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców, o czym mowa w art. 7 ust. 1 Pzp – gdyby nie przeszkoda formalna w postaci wadliwie określonej formuły wynagrodzenia, o realizację zamówienia mogliby się ubiegać inni wykonawcy albo oferta, którą kontrolowany otrzymał, miałaby inną treść. Zaistniała zatem podstawa do unieważnienia przetargu, czego jednak kontrolowany zaniechał. Ustalenia kontroli dały podstawę do skierowania zawiadomienia do Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych Międzyresortowej Komisji Orzekającej przy ministrze właściwym do spraw finansów o okolicznościach wskazujących na naruszenie dyscypliny finansów publicznych przez kanclerza Politechniki Wrocławskiej oraz do poinformowania NCBR o podejrzeniu nieprawidłowego wykorzystania dofinansowania.

Udzielanie zamówień przywieziennym zakładom pracy z pominięciem Prawa zamówień publicznych

W toku kontroli zamówień na wybrane usługi, dostawy i roboty budowlane, zlecane przywieziennym zakładom pracy przez Sądy Okręgowe w Toruniu i Bydgoszczy, ustalono, że sądy, korzystając z możliwości warunkowego pominięcia przepisów Pzp, nie wprowadzały w umowach zobowiązania do wykonania zamówienia przy udziale osób pozbawionych wolności. W konsekwencji wszystkie przywieziennicze zakłady pracy – ze względu na brak możliwości realizacji zadania inwestycyjnego w charakterze generalnego wykonawcy (brak zaplecza technologicznego, brak wykwalifikowanego personelu) oraz brak możliwości jego realizacji przy udziale osób pozbawionych wolności – zawierały umowy podwykonawcze. Podwykonawcy natomiast nie zatrudniali osób pozbawionych wolności ani nie korzystali z ich pracy. W ten sposób w latach 2016-2021 kwota ponad 10,21 mln zł została przesunięta do sektora prywatnego z pominięciem procedur Pzp, co zostało opisane w wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Ministerstwa Sprawiedliwości oraz odpowiednio do Dyrektorów Sądu Okręgowego w Toruniu i w Bydgoszczy. W reakcji na wystąpienie Dyrektor Sądu Okręgowego w Bydgoszczy podjął decyzję o opracowaniu i wdrożeniu w podległej jednostce regulacji wewnętrznych, w zakresie udzielania zamówień publicznych, na rzecz przywiezienniczych zakładów pracy, w ramach zwolnienia podmiotowego, o którym mowa a art. 11 ust. 5 pkt 8 ustawy Pzp.

Nieprawidłowości w oświadczeniach majątkowych radnej Rady Miejskiej

W toku kontroli oświadczeń majątkowych, składanych w latach 2016-2021 przez radną jednego z miast w województwie warmińsko-mazurskim stwierdzono, że nie ujawniła ona w całości posiadanych zasobów pieniężnych, zaniżając je w granicach od ok 6,8 tys. zł do ponad 292,6 tys. zł. Kontrolowana nie wykazywała również udziału w nieruchomości gruntowej, nie ujawniła dochodu z tytułu pełnienia obowiązków społecznych i obywatelskich w wysokości ponad 7,3 tys. zł, zaniżyła wartość sprzedanej nieruchomości rolnej o kwotę 400 tys. zł. Kontrolowana nie ujawniła ponadto pożyczki gotówkowej zaciągniętej w PKO BP SA w wysokości ponad 10,7 tys. zł. Po przedstawieniu kontrolowanej zarzutów, prokuratura skierowała do sądu wnioski o wydanie wyroku bez przeprowadzenia rozprawy w trybie art. 335 § 1 kpk. W następstwie powyższego sąd wydał w tej sprawie wyrok, wymierzając radnej karę grzywny w wysokości 5 tys. zł i orzekając publikację wyroku na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta w Kętrzynie.

Nieprawidłowości w wycenie nieruchomości przeznaczonych do zamiany w ramach rekompensaty
Kontrola rozporządzania mieniem Skarbu Państwa przez prezydenta Katowic, w związku z pozyskaniem w ramach rekompensaty – przez jedną ze wspólnot wyznaniowych – nieruchomości

zamiennych, zakończyła się stwierdzeniem nieprawidłowości w operacie szacunkowym. W postępowaniu kontrolnym ustalono, iż kontrolowany naruszył art. 4 ustawy o zasadach zarządzania mieniem państwowym, zgodnie z którym mieniem państwowym zarządza się zgodnie z zasadami prawidłowej gospodarki, z zachowaniem szczególnej staranności. Niezachowanie tej zasady doprowadziło do tego, że wspólnota wyznaniowa za oddaną nieruchomość o wartości ponad 2,1 mln zł otrzymała 2 nieruchomości, których łączna wartość okazała się wyższa o ok. 700 tys. zł od wartości przejętej nieruchomości (ponad 2,8 mln zł). Wyceniając bowiem jedną z przekazywanych nieruchomości posłużono się nieprawidłowym operatem szacunkowym. Na podstawie zgromadzonej w sprawie dokumentacji w listopadzie 2023 r. skierowano do prokuratury zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przez rzeczoznawcę majątkowego przestępstwa polegającego na poświadczeniu nieprawdy w sporządzonym przez siebie operacie szacunkowym dla nieruchomości zabudowanej o powierzchni 3 083 m², położonej w Katowicach. Dochodzenie w tej sprawie prowadzi Prokuratura Rejonowa Katowice-Północ.

Zatrzymania i zarzuty po kontroli wykorzystania środków unijnych

Kontrola wsparcia finansowego udzielonego spółce Global Trade Mash przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego doprowadziła do śledztwa, zatrzymania i przedstawienia zarzutów 6 osobom. Wśród zatrzymanych znaleźli się współwłaściciele przedsiębiorstwa oraz właściciele podmiotów wystawiających na rzecz spółki zawyżone faktury. W prowadzonym śledztwie zabezpieczono mienie o wartości ponad 1 mln zł.

Kontrolą objęto proces dofinansowania projektu „Technologia biodetoksyfikacji odpadów drewnianych impregnowanych olejem kreozotowym do zastosowania jako paliwo lub komponent do produkcji paliw”. W toku czynności kontrolnych zebrano materiał świadczący o sztucznym zawyżaniu kosztów projektu przez wzajemne wystawianie zawyżonych lub nieodzwierciedlających rzeczywistych zdarzeń gospodarczych faktur. Na podstawie stwierdzających nieprawdę wniosków o dofinansowanie podmioty uczestniczące w procedurze uzyskiwały od Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego środki finansowe na pokrycie tych faktur. W ten sposób podejrzani doprowadzili Instytucję Zarządzającą do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie blisko 1,4 mln zł oraz usiłowali doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie blisko 4 mln zł. Ponadto ustalono, że główny wykonawca projektu doprowadził Główny Instytut Górnictwa w Katowicach do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie blisko 850 tys. zł oraz usiłował doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie ponad 950 tys. zł poprzez wprowadzenie w błąd przedstawicieli Instytutu co do zamiaru wywiązania się z zapłaty za wykonanie usługi w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych przewidzianych w projekcie.

Nieprawidłowości związane z obsługą prawną Urzędu Miejskiego w Świdnicy

W toku kontroli zamówienia publicznego na obsługę prawną Urzędu Miejskiego w Świdnicy w latach 2021-2023 stwierdzono naruszenie art. 138o ust. 2 ustawy Pzp. Kontrolerzy ustalili, że warunki udziału w postępowaniu nie zapewniały równego i niedyskryminacyjnego traktowania wykonawców, a procesy związane z udzieleniem zamówienia w sposób sztuczny zawężyły konkurencję. Ponadto stwierdzono naruszenie reguł prawidłowego gospodarowania środkami publicznymi, polegające na zawieraniu dodatkowych umów na usługi prawne, mimo posiadanych zapewnień realizowania takich usług na podstawie innych odpłatnych zobowiązań. W wyniku poczynionych ustaleń w sierpniu 2023 r. skierowano do Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych przy RIO we Wrocławiu zawiadomienie o okolicznościach wskazujących na naruszenie dyscypliny finansów publicznych przez prezydenta Świdnicy. W grudniu 2023 r. Zastępcza Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych przy RIO we Wrocławiu poinformowała o wystąpieniu do przewodniczącego Regionalnej Komisji Orzekającej w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych przy RIO we Wrocławiu z wnioskiem o ukaranie prezydenta Świdnicy

w związku z popełnieniem czynu określonego w art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych.

Nieprawidłowości w programie „Innowacja kluczem do sukcesu”

Kontrola wsparcia finansowego, które Bełchatowsko Kleszczowski Park Przemysłowo Technologiczny (BKPPT) udzielił spółce Interhouse Polska Energy, wykazała nieprawidłowości dające podstawę do skierowania zawiadomienia do prokuratury. W ramach projektu *Innowacja kluczem do sukcesu*, realizowanego ze środków Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013, BKPPT w 2012 r. objął udziały za kwotę 750 tys. zł w powstałej w wyniku preinkubacji spółce. W toku kontroli potwierdzono powiązania osobowe łączące pracownika BKPPT (kierownika projektu) z osobami wchodzącymi w skład organu zarządczego i nadzorczego spółki, która otrzymała dofinansowanie. Stwierdzono ponadto przedłożenie przez wnioskodawców (pomysłodawców) dokumentów poświadczających nieprawdę, a dotyczących okoliczności o istotnym znaczeniu dla uzyskania ww. dofinansowania oraz niewłaściwe sprawowanie nadzoru właścicielskiego nad spółką Interhouse Polska Energy. Poczynione ustalenia dały podstawę do skierowania do prokuratury zawiadomienia o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstw przez ustalone w toku kontroli osoby. W sierpniu 2023 r. skierowano również wystąpienie pokontrolne do Rady Nadzorczej BKPPT, w którym poinformowano o niewłaściwym sprawowaniu nadzoru właścicielskiego nad Interhouse Polska Energy sp. z o.o. W reakcji na wystąpienie Rada Nadzorcza BKPPT podjęła uchwałę, w której zaleciła zarządowi spółki wzmocnienie nadzoru właścicielskiego nad spółkami utworzonymi w ramach Działania 3.1. Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.

Wykrycie strat PKP PLK w związku z przedawnieniem roszczeń odszkodowawczych

W wyniku kontroli projektu *Poprawa stanu technicznego infrastruktury obsługi podróżnych (w tym dostosowanie do wymagań TSI PRM) Etap I Szczecin Główny*, realizowanego przez PKP PLK SA, funkcjonariusze CBA stwierdzili, że zarząd tej spółki doprowadził do przedawnienia roszczeń odszkodowawczych przysługujących spółce z tytułu nienależytego wykonania umowy przez konsorcjum firm Winnicki sp. z o.o. i Maxto sp. z o.o. S.K.A. Przedmiotem umowy zawartej w październiku 2014 r. było m.in. opracowanie dokumentacji projektowej, która stanowiła podstawę do opracowania SIWZ i PFU dla realizowanego projektu. W toku kontroli ustalono, że po 3 latach spółki PKP PLK i PORR zawarły umowę przewidującą dodatkowe roboty, których prowadzenie było w dużej mierze konsekwencją opracowania zamiennych rozwiązań projektowych w miejsce tych, które były wykonane na podstawie umowy z ww. konsorcjum. Kontrakt ze spółką PORR był 41-krotnie aneksowany, a w dokumentach stanowiących podstawę aneksowania wskazywano na błędy i niekompletność pierwotnej dokumentacji projektowej. Kontrolerzy stwierdzili, że po powzięciu wiedzy o nienależnym wykonaniu tej dokumentacji, zarząd PKP PLK powinien podjąć działania zmierzające do dokładnego ustalenia wartości prac dokonanych przez spółkę PORR, związanych z ponownym opracowaniem dokumentacji projektowej, w miejsce tej, która okazała się wadliwa. Oszacowana suma ponownie poniesionych kosztów powinna być przedmiotem roszczeń w stosunku do konsorcjum firm Winnicki i Maxto. Jak ustalono, ani PKP PLK, ani PKP nie dochodziły wobec konsorcjum jakichkolwiek roszczeń związanych z kosztami ponownego opracowania dokumentacji projektowej przez PORR SA. Ustalenia kontroli zawarto w wystąpieniu pokontrolnym skierowanym w grudniu 2023 r. do Ministerstwa Infrastruktury.

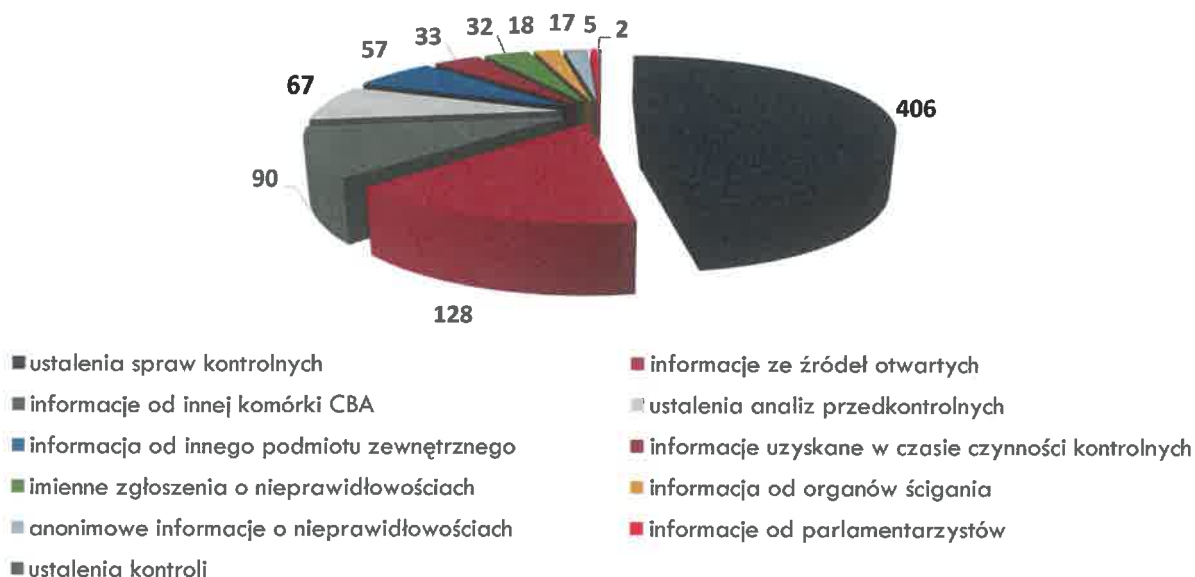
Analizy przedkontrolne

W 2023 r. funkcjonariusze CBA prowadzili 855 analiz przedkontrolnych, z czego zakres 514 analiz obejmował procedury podejmowania i realizacji decyzji gospodarczych, a 341 analiz

dotyczyło oświadczeń majątkowych i przestrzegania przepisów antykorupcyjnych. Wszczęto 350 nowych analiz przedkontrolnych. Na dzień 31 grudnia 2023 r. zakończonych zostało 459 czynności w tym zakresie.

Analizy przedkontrolne wszczynane były głównie na podstawie ustaleń spraw kontrolnych (406, czyli 47,49%).

Podstawy wszczęcia spraw kontrolnych w 2023 r.

Prowadzone w 2023 r. analizy określonych przepisami prawa procedur podejmowania i realizacji decyzji gospodarczych, najczęściej dotyczyły wsparcia finansowego (209).

Obszary analiz prowadzonych w 2023 r. dotyczących podejmowania i realizacji decyzji gospodarczych⁴

Przedmiot decyzji	Liczba analiz
wsparcie finansowe	209
zamówienia publiczne	171
rozporządzanie mieniem państwowym lub komunalnym	76
gospodarowanie środkami publicznymi	31
przyznawanie koncesji, zezwoleń i ulg	12
inne	11
obowiązki podatkowe	4
RAZEM	514

Prowadzone w 2023 r. analizy oświadczeń majątkowych oraz przestrzegania przepisów ograniczających prowadzenie działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne najczęściej dotyczyły podania nieprawdy lub zatajenia prawdy w oświadczeniu majątkowym (284).

Największą grupą pozostającą w zainteresowaniu CBA w trakcie badania prawidłowości i prawdziwości oświadczeń o stanie majątkowym oraz przestrzegania przepisów antykorupcyjnych byli samorządowcy gminni i osoby zatrudnione w jednostkach podległych samorządowi gminnemu.

⁴ Analiza przedkontrolna często obejmowała więcej niż jeden wskazany w tabeli przedmiot. Zestawienie dotyczy głównego przedmiotu decyzji.

Grupy zawodowe, których dotyczyły analizy przedkontrolne prowadzone w 2023 r.
w obszarze oświadczeń majątkowych i ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej⁵

Rodzaj pełnionej funkcji publicznej	Liczba analiz
samorządowcy gminni i osoby zatrudnione w jednostkach podległych	146
kierownicy i pracownicy w urzędach państwowych	67
prokuratorzy, sędziowie i osoby zatrudnione w sądownictwie i prokuraturze	34
samorządowcy powiatowi i osoby zatrudnione w jednostkach podległych	33
parlamentarzyści	24
funkcjonariusze policji i innych służb	16
samorządowcy wojewódzcy i osoby zatrudnione w jednostkach podległych	11
inne osoby zobowiązane do składania oświadczeń majątkowych	5
osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe wg ustawy o wynagradzaniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe oraz sędziowie Trybunału Konstytucyjnego	4
pracownicy agencji państwowych	1
RAZEM	341

Funkcjonariusze pionu kontroli w 2023 r. kontynuowali prowadzenie tzw. analiz systemowych obejmujących określone grupy osób pełniących funkcje publiczne, zobowiązanych do składania oświadczeń o stanie majątkowym. Wieloetapowy proces pozwala na wytypowanie osób, których oświadczenia mogą zawierać uchybienia, mogące stanowić podstawę do wszczęcia kontroli.

Ustalenia przeprowadzonych analiz decyzji gospodarczych oraz oświadczeń majątkowych i przestrzegania przepisów antykorupcyjnych pozwoliły na skierowanie w 2023 r. 28 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. W 24 przypadkach przekazano prokuraturze dokumentację do toczących się śledztw, a w 2 przypadkach do organów ścigania celem wykorzystania służbowego. Skierowano również 3 wnioski o wszczęcie kontroli zgodnie z kompetencjami organu oraz 2 zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych. Do właściwych organów wysłano 22 informacje o stwierdzonych nieprawidłowościach a 5 informacji przekazano do urzędów skarbowych. Zakończone w 2023 r. analizy przedkontrolne zawierały w 111 przypadkach rekomendację do wszczęcia kontroli lub kolejnych czynności analityczno-informacyjnych.

Właściwe organy, do których skierowano wnioski, informacje i zawiadomienia, poinformowały m.in. o wszczęciu 21 postępowań przygotowawczych, przedstawieniu zarzutów 16 osobom oraz skierowaniu aktu oskarżenia wobec 1 osoby. W 4 przypadkach dołączono dokumentację do prowadzonego postępowania przygotowawczego.

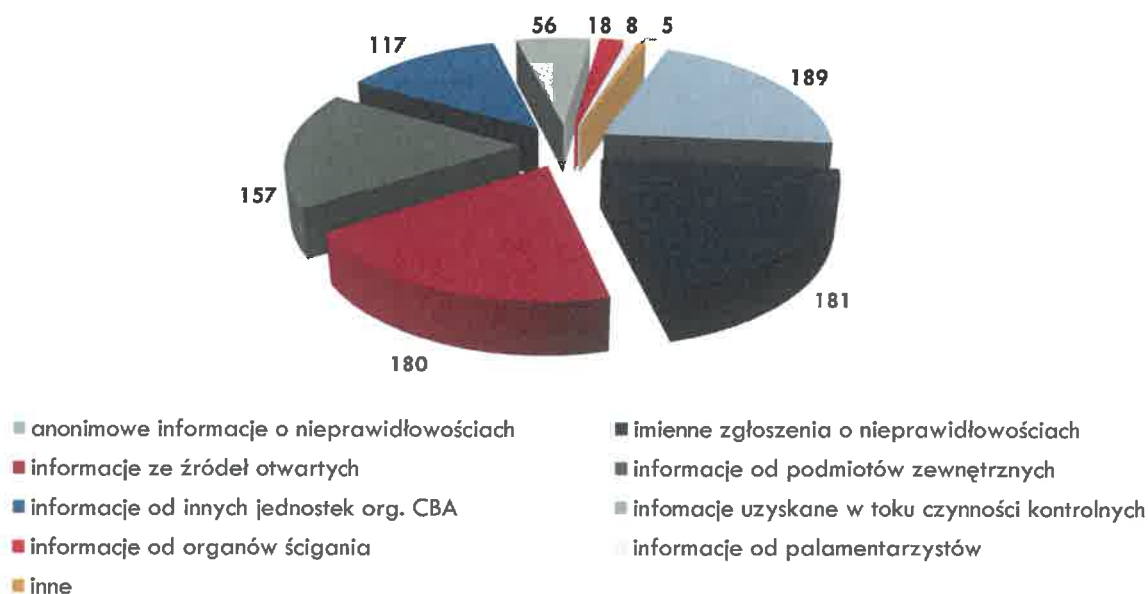
Sprawy kontrolne

W 2023 r. w CBA prowadzonych było 911 spraw kontrolnych, z czego 595 obejmowało procedury podejmowania i realizacji decyzji gospodarczych, a 316 dotyczyło oświadczeń majątkowych i przestrzegania przepisów antykorupcyjnych. Wszczęto 550 nowych spraw. Na dzień 31 grudnia 2023 r. zakończonych zostało 615 czynności w tym zakresie.

Sprawy kontrolne wszczynane były najczęściej na podstawie anonimowych informacji o nieprawidłowościach (189 czyli 20,75%).

⁵ Weryfikowane osoby często zajmowały różne stanowiska obligujące je do składania oświadczeń – zestawienie dotyczy ostatnio pełnionych funkcji.

Podstawy wszczęcia spraw kontrolnych w 2023 r.

Wśród prowadzonych w 2023 r. spraw kontrolnych w zakresie procedur podejmowania i realizacji decyzji gospodarczych najczęściej występującym obszarem były zamówienia publiczne.

Obszary spraw kontrolnych prowadzonych w 2023 r., dotyczących podejmowania i realizacji decyzji gospodarczych⁶

Przedmiot decyzji	Liczba spraw
zamówienia publiczne	225
wsparcie finansowe	107
rozporządzanie mieniem państwowym lub komunalnym	116
gospodarowanie środkami publicznymi	75
inne	48
przyznawanie zezwoleń, ulg	13
obowiązki podatkowe	10
finansowanie partii politycznych	1
RAZEM	595

W zakresie badania prawidłowości i prawdziwości oświadczeń o stanie majątkowym składanych przez osoby pełniące funkcje publiczne oraz przestrzegania przez nie przepisów wprowadzających ograniczenia w podejmowaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej, największą grupą osób pozostającą w zainteresowaniu CBA byli samorządowcy gminni oraz osoby zatrudnione w jednostkach podległych samorządowi.

Grupy zawodowe, których dotyczyły sprawy kontrolne prowadzone w 2023 r. w obszarze oświadczeń majątkowych i ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej⁷

Rodzaj pełnionej funkcji publicznej	Liczba spraw
samorządowcy gminni, osoby zatrudnione w jednostkach podległych	172
samorządowcy powiatowi, osoby zatrudnione w jednostkach podległych	48
prokuratorzy i sędziowie inne osoby zatrudnione w sądownictwie	42
osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe wg ustawy o wynagradzaniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe	21

⁶ Sprawa kontrolna często obejmowała więcej niż jeden wskazany w tabeli przedmiot.

⁷ Badana osoba często zajmowała różne stanowiska obligujące ją do składania oświadczeń – zestawienie dotyczy ostatnio pełnionej funkcji.

samorządowcy wojewódzcy oraz osoby zatrudnione w jednostkach podległych	16
funkcjonariusze policji i innych służb	9
kierownicy i pracownicy w urzędach państwowych	4
inne osoby zobowiązane do składania oświadczeń majątkowych	3
pracownicy agencji państwowych	1
RAZEM	316

W wyniku ustaleń podjętych w ramach spraw kontrolnych w 2023 r. skierowano 2 zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. W 9 przypadkach przekazano organom ścigania dokumentację do wykorzystania służbowego, a w 6 przekazano celem dołączenia do prowadzonego postępowania. Do urzędów skarbowych wysłano 3 wnioski oraz 5 informacji. W 10 przypadkach przekazano zgromadzone materiały do innych komórek CBA, w tym prowadzących postępowania przygotowawcze.

Zakończone sprawy kontrolne w 168 przypadkach zawierały rekomendację do wszczęcia dalszych czynności analityczno-informacyjnych, a w 4 przypadkach do wszczęcia postępowania kontrolnego. W 1 przypadku włączono materiały do innej analizy.

Właściwe organy, do których skierowano wnioski, informacje i zawiadomienia, poinformowały m.in. o wszczęciu 1 postępowania przygotowawczego oraz 1 postępowania wyjaśniającego. W 2 przypadkach Regionalne Izby Obrachunkowe poinformowały o planowanym wykorzystaniu przekazanych przez CBA informacji w kolejnych kontrolach obejmujących gospodarkę finansową i zamówienia publiczne w 2 gminach. W 1 przypadku, w następstwie informacji otrzymanych od CBA, organ skierował wniosek o ukaranie za naruszenie dyscypliny finansów publicznych oraz również w 1 przypadku – spółka prawa handlowego wprowadziła do stosowania regulację wewnętrzną kodyfikującą zasady wynajmu lokali użytkowych będących w jej zasobach.

Zgłoszenia przypadków korupcji

W 2023 r. do CBA wpłynęło 29 305 zgłoszeń, z czego 963 dotyczyło potencjalnych przypadków korupcji lub zdarzeń ją uprawdopodobniających.

Nadawcom zgłoszeń kierowanych do centrali CBA udzielono 1 208 odpowiedzi.

Informacje dotyczące spraw leżących w kompetencji CBA przekazywane były do właściwych jednostek organizacyjnych w celu wykorzystania służbowego. Na podstawie sygnałów o potencjalnych przypadkach korupcji, funkcjonariusze pionu kontroli w 2023 r. wszczęli 118 spraw kontrolnych i 68 analiz przedkontrolnych.

DZIAŁANIA ANALITYCZNO-INFORMACYJNE

Biuro w ramach swoich zadań, związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa ekonomicznego kraju, kontynuowało osłonę rządowych programów pomocowych mających na celu m.in. przeciwdziałanie negatywnym skutkom epidemii dla krajowej gospodarki, a także przedsięwzięć mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa na granicy Polski z Białorusią oraz Federacją Rosyjską. CBA w dalszym ciągu kierowało do MSWiA wnioski o objęcie krajowymi sankcjami osoby i podmioty, które wspierają agresję Federacji Rosyjskiej na Ukrainę oraz współpracowało ze swoimi krajowymi i zagranicznymi partnerami w tym zakresie.

Efektem działalności analitycznej Biura było przygotowanie **135** opracowań analitycznych, w tym:

- 1 raportu specjalnego;
- 45 informacji sygnałnych;
- 12 raportów analitycznych;
- 1 monitora problemowego;
- 76 raportów z analizy kryminalnej.

W styczniu 2023 r. do Departamentu Bezpieczeństwa Narodowego KPRM przekazano również wkład CBA do raportu o stanie bezpieczeństwa państwa.

Niezależnie od tego, ustalenia i rekomendacje Biura były przekazywane odbiorcom również w postaci odbiegającej od standardowych produktów analitycznych tzn. w formie notatek służbowych lub pism zawierających wyniki pracy analitycznej. Ta druga formuła była szczególnie często praktykowana w przypadku prewencyjnych działań osłonowych realizowanych w stosunku do przedsięwzięć, których zabezpieczenie zostało powierzone Biuru na mocy przepisów ustaw szczególnych (tj. budowa zabezpieczenia granicy).

Ostona antykorupcyjna

W 2023 r. CBA prowadziło działania w ramach osłony antykorupcyjnej w stosunku do **36** przedsięwzięć. W ciągu roku czynnościami osłonowymi objęto **10** nowych przedsięwzięć, natomiast zakończono je wobec **7**. Biuro, jako organ wspierający ABW, prowadziło również osłonę w stosunku do działań zmierzających do wdrożenia Biznes Planu Spółki ElectroMobility Poland SA, w szczególności działań przygotowawczych niezbędnych do przygotowania i uruchomienia produkcji samochodów elektrycznych.

Działania osłonowe w większości realizowane były w ramach prowadzonych spraw analitycznych, w przypadku zagadnień nieobjętych systemowym zainteresowaniem analitycznym – w ramach analitycznych czynności doraźnych. Wśród przedsięwzięć objętych osłoną zdecydowanie dominowały projekty z zakresu szeroko rozumianej informatyzacji.

Przedsięwzięcia objęte w 2023 r. osłoną antykorupcyjną według jednostek realizujących

Wyłudzenia środków pomocowych

W 2023 r. CBA kontynuowało skoordynowane czynności analityczno-informacyjne dotyczące ujawniania nieprawidłowości w procesie udzielania przedsiębiorcom świadczeń na ochronę miejsc pracy z programu Tarcza Antykryzysowa przez wojewódzkie i powiatowe urzędy pracy w całej Polsce (pomoc w kwocie 14 mld zł udzielona ok. 90 tys. podmiotom). W ubiegłym roku zainteresowaniem objęto również badanie prawidłowości wykorzystania przez przedsiębiorców subwencji przyznawanych przez PFR w ramach programu pomocowego Tarcza Finansowa. Z tego źródła częściowo bezzwrotne dofinansowanie w wysokości 61 mld zł otrzymało 348 tys. podmiotów (mikro, małych i średnich przedsiębiorstw).

Prowadzono czynności analityczne związane z aktualizacją negatywnych rekomendacji służb oraz udzielaniem Funduszowi informacji na potrzeby postępowań windykacyjnych i sądowych, które stanowiły kolejny kluczowy element zabezpieczania interesu ekonomicznego Państwa oraz ograniczyły potencjalne niezasadne wydatkowanie środków publicznych.

Partycypacja Biura jako dysponenta informacji kluczowych dla oceny spełnienia przesłanek braku wypłaty subwencji finansowej lub żądania zwrotu udzielonego wsparcia finansowego była kluczowa w przypadku odpowiedzi na roszczenia wnioskodawców i beneficjentów programów. Przedstawiane dotychczas przez CBA w postępowaniach sądowych informacje o podejmowanych czynnościach przyczyniły się do wydawania wyroków korzystnych dla Skarbu Państwa.

W wymiarze całego programu Tarcza Finansowa działania osłonowe koordynowane przez CBA pozwoliły na przedstawienie około 3,8 tys. rekomendacji nieudzielenia subwencji finansowych lub nieumarczania wypłaconej pomocy w łącznej wysokości 2,51 mld zł.

54 analizy przedkontrolne dotyczące pomocy finansowej udzielonej przedsiębiorcom w związku z pandemią Covid-19 pozwoliły zidentyfikować szereg nieprawidłowości polegających m.in. na:

- złożeniu przez przedsiębiorców niezgodnych ze stanem faktycznym oświadczeń o liczbie zatrudnionych pracowników na potrzeby uzyskania wyższej kwoty subwencji z Tarcz Finansowych PFR oraz świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy z WUP,
- złożeniu niezgodnych ze stanem faktycznym oświadczeń o osiągniętych obrotach firmy lub innych dokumentów mających istotne znaczenie przy podejmowaniu decyzji o przyznaniu pomocy finansowej,

– rozdysponowaniu otrzymanej subwencji niezgodnie z celem jej przeznaczenia.

Wytypowano również podmioty pozorujące prowadzenie działalności gospodarczej.

Ustalenia zakończonych w 2023 r. 29 analiz przedkontrolnych stanowiły podstawę do złożenia 18 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstw wskazujących na nienależnie udzielone lub niewykorzystane zgodnie z przeznaczeniem subwencje w kwocie ponad 30 mln zł. Na tej podstawie właściwe organy prokuratury wszczęły 9 śledztw oraz 6 dochodzeń. Wobec 1 beneficjenta, który otrzymał nienależną pomoc publiczną w wysokości ponad 660 tys. zł został wniesiony akt oskarżenia. Ponadto do 8 wojewódzkich i powiatowych urzędów pracy skierowano informacje o ustalonych okolicznościach mogących wskazywać na nieuzasadnione uzyskanie przez 4 beneficjentów pomocy publicznej w ramach Tarczy Antykryzysowej ze środków ww. urzędów. W 1 przypadku skierowano do właściwego urzędu skarbowego informację w zakresie wątpliwości co do: rzetelności faktur wystawianych przez beneficjenta (tzw. puste faktury), dokonywanych pomiędzy rachunkami (prywatnym i firmowym) operacji przepływów środków i wypłat gotówkowych mogących służyć pomniejszeniu podstawy opodatkowania spółki jak również prawdopodobieństwu wyprowadzania środków z rachunku bankowego spółki na rachunek prywatny jej właściciela w celu pomniejszenia rzeczywistych dochodów spółki. Ponadto ustalenia 1 analizy stanowiły podstawę do wszczęcia przez CBA kontroli u beneficjenta, który otrzymał pomoc publiczną z PFR w wysokości ponad 3 mln zł.

W efekcie prowadzonych w tym obszarze czynności sporządzonych zostało 40 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, które obejmowały łącznie 63 podmioty i osoby. Na podstawie złożonych zawiadomień, w 2023 r. wszczęto 27 śledztw obejmujących 50 podmiotów i osób. W zdecydowanej większości prowadzonych postępowań wykryte naruszenia dotyczyły czynów wskazanych w art. 286 oraz 297 kk. W toku przeprowadzonych czynności służbowych stwierdzono, że objęte treścią zawiadomień podmioty i osoby wykazywały niezgodne ze stanem faktycznym stany zatrudnienia, wstecznie zgłaszały pracowników do ZUS, poświadczaly nieprawdę co do rzeczywistego faktu prowadzenia działalności gospodarczej, niezgodne z przeznaczeniem wydatkowały uzyskane środki pieniężne.

Wsparcie poszkodowanych w związku z sytuacją ekologiczną na rzece Odrze

W styczniu 2023 r. CBA objęło ochroną antykorupcyjną przedsięwzięcie realizowane przez ZUS pn. „Realizacja zapisów ustawy o szczególnym wsparciu podmiotów poszkodowanych w związku z sytuacją ekologiczną na rzece Odrze”.

Zgodnie z brzmieniem ustawy o szczególnym wsparciu podmiotów poszkodowanych w związku z sytuacją ekologiczną na rzece Odrze (t.j. Dz. U. 2023.1392) płatnicy składek z określonych branż, którzy odnotowali niższe o co najmniej 50% przychody w związku z sytuacją ekologiczną na Odrze, mogli wystąpić o jednorazowe świadczenie pieniężne. Wnioski można było składać wyłącznie elektronicznie, za pośrednictwem Platformy Usług Elektronicznych ZUS.

Warunki opisane w ustawie, od których zależało wypłacenie świadczenia, w ocenie Biura stwarzały możliwość wystąpienia nieprawidłowości polegających na wstecznym zatrudnianiu fikcyjnych pracowników – podobny proceder zidentyfikowano bowiem podczas realizacji Tarczy Antykryzysowej podczas pandemii Covid-19.

W ramach prowadzonych czynności nie zidentyfikowano nieprawidłowości w przedsięwzięciu realizowanym przez ZUS dot. wsparcia przedsiębiorców w związku z sytuacją na Odrze. Wiązało się to głównie z bardzo małą ilością beneficjentów programu (w odniesieniu do prognozowanej liczby) oraz niską wartością otrzymanej pomocy. Czynnikiem zabezpieczającym program

przed wyludzeniami pomocy był regulamin, który bazował na doświadczeniach nabytych podczas realizacji programu Tarczy Antykryzysowej i Tarczy Finansowej. Dodatkowo, wartość pomocy otrzymanej przez beneficjentów nie spełnia przesłanki działalności godzącej w interesy ekonomiczne państwa, powodującej wyrządzenie znacznej szkody majątkowej.

Prewencyjne działania osłonowe

Zabezpieczenie budowy bariery na granicy z Białorusią

W listopadzie 2021 r. weszła w życie ustawa o budowie zabezpieczenia granicy państwowej. Zgodnie z jej zapisami, do zamówień związanych z inwestycją nie stosuje się przepisów ustawy Pzp, a także szeregu innych ustaw⁸. Prowadzone czynności były ukierunkowane na weryfikację potencjalnych wykonawców i podwykonawców inwestycji oraz dostawców rozwiązań lub materiałów wykorzystywanych do realizacji przedsięwzięcia, jak również rozpoznawanie zagrożeń dla inwestycji. Początkowo prewencyjnymi działaniami osłonowymi objęto budowę bariery elektronicznej na granicy z Białorusią. Następnie, w związku z rozszerzeniem zakresu prac objętych ustawą, w październiku 2022 r. działaniami osłonowymi objęto również budowę bariery perymetrycznej na granicy z Federacją Rosyjską, natomiast w październiku 2023 r. – budowę kolejnych dwóch odcinków bariery elektronicznej na granicy z Białorusią⁹.

Ogółem w okresie sprawozdawczym funkcjonariusze Biura dokonali weryfikacji 68 podmiotów gospodarczych ubiegających się o udział w realizacji inwestycji oraz osób i firm z nimi powiązanych.

Wyniki weryfikacji podmiotów ubiegających się o udział w budowie bariery na granicy

Inwestycja	liczba podmiotów poddanych weryfikacji	w tym:	
		zaopiniowanych negatywnie	zaopiniowanych z zastrzeżeniami
bariera perymetryczna na granicy z Rosją – potencjalni podwykonawcy i dostawcy rozwiązań	60	9	10
bariera elektroniczna na rzekach	8	0	0

Wyniki ustaleń na temat podmiotów zostały przekazane inwestorowi, czyli Komendantowi Głównemu SG.

Budowa Krajowego Centrum Przetwarzania Danych

W sierpniu 2023 r. weszła w życie ustawa z 7 lipca 2023 r. o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie budowy, przebudowy i utrzymania Krajowego Centrum Przetwarzania Danych oraz inwestycji towarzyszących. Zgodnie z art. 11 ustawy, CBA powierzono prowadzenie prewencyjnych działań osłonowych w stosunku do zamówień związanych z inwestycją¹⁰. W celu pozyskiwania informacji o ryzykach związanych z podmiotami i osobami zaangażowanymi w projekt nawiązano robocze kontakty z ABW. Do końca 2023 r. zweryfikowano 23 podmioty ubiegające się o zamówienia. W przypadku 3 przekazano rekomendację negatywną, w przypadku 1 – zastrzeżenia. Poddano weryfikacji 24 osoby zaangażowane w projekt po stronie zamawiającego.

⁸ M.in. prawa budowlanego, wodnego, geodezyjnego i kartograficznego, przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

⁹ Odpowiednio – na rzece Bug – na odcinku Nadbużańskiego Oddziału SG oraz na rzece Świsłocz – na odcinku Podlaskiego Oddziału SG).

¹⁰ Przed wejściem w życie ustawy działania te były realizowane w ramach osłony antykorupcyjnej.

Weryfikacja potencjalnych kontrahentów Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych

W związku z prośbą Prezesa RARS, w 2023 r. funkcjonariusze CBA kontynuowali weryfikację potencjalnych kontrahentów RARS, którym Agencja planowała udzielić zamówień z wyłączeniem ustawy Pzp.

W okresie sprawozdawczym do Biura wpłynęły zapytania dotyczące łącznie 140 oferentów, przy czym w przypadku 18 nie przekazano odpowiedzi do RARS z uwagi na bezprzedmiotowość (potencjalni wykonawcy nie przystąpili ostatecznie do postępowań) lub niezakończenie czynności weryfikacyjnych w 2023 r. Sprawdzeniom poddano zarówno podmioty składające oferty, jak osoby zasiadające w organach tych podmiotów i ustalonych wspólników, czyli łącznie **procedury weryfikacyjne wdrożono w stosunku do ok. 840 osób i podmiotów¹¹**. W 40% przypadków wydano opinię negatywną lub sformułowano zastrzeżenia, przy czym podkreślić należy, że z punktu widzenia formalnego uwagi CBA nie były dla RARS wiążące.

Szczegółowe wyniki weryfikacji kontrahentów RARS w 2023 r.

kontrahenci poddani weryfikacji	liczba	odsetek weryfikowanych
bez uwag	66	47%
negatywne	31	22%
zastrzeżenia	25	18%
brak możliwości weryfikacji / weryfikacja w toku	18	13%
OGÓŁEM	140	

Informatyzacja państwa

Działania dotyczące informatyzacji były realizowane w ramach 7 spraw analitycznych. Z uwagi na strategiczne znaczenie i dużą wartość szczególnym zainteresowaniem analitycznym objęto przedsięwzięcia realizowane przez:

- ZUS – działania prowadzone w tym zakresie dotyczyły przede wszystkim osłony antykorupcyjnej 15 projektów realizowanych przez ZUS i obejmowały bieżący monitoring wszystkich aspektów zamówień publicznych w zakresie IT przygotowywanych przez Zakład objętych osłoną. Na podstawie prowadzonych analiz formułowano rekomendacje dotyczące wprowadzenia zmian w dokumentacjach przetargowych. W ramach działań dotyczących jednego z projektów zidentyfikowano podejmowane przez wykonawców (najprawdopodobniej za wiedzą dostawcy rozwiązań) niekorzystne dla interesu ekonomicznego państwa działania ograniczające konkurencję i uniemożliwiające osiągnięcie celów wytyczonych w art. 44 ustawy o finansach publicznych. W związku ze zidentyfikowanymi praktykami kontrahentów, CBA przekazało do ZUS rekomendację unieważnienia postępowania, co zostało wdrożone przez Zakład. W ten sposób działania osłonowe zapobiegły niegospodarnemu wydatkowaniu kwoty 21,3 mln zł. Zagrożenie takie było m.in. efektem zмовы wskutek której złożono wyłącznie jedną ofertę, która była możliwa dzięki praktykom stosowanym przez jednego z wiodących globalnych dostawców rozwiązań sprzętowych z zakresu IT. Równocześnie, ze względu na wątpliwości dotyczące stanu przygotowania zamówienia, wyniki poczynionych ustaleń zostały przekazane do pionu kontroli, który wszczął na tej podstawie kontrolę doraźną.
- Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji / Krajowy Instytut Mediów – działania w tym zakresie dotyczyły osłony antykorupcyjnej programu wdrożenia jednoźródłowego pomiaru konsumpcji mediów w Polsce „Telemetria Polska”. Prowadzono bieżącą współpracę roboczą z KRRiT i podległym jej Krajowym Instytutem Mediów. Na bieżąco opiniowano dokumentację przygotowywanych procedur postępowań zakupowych. W wyniku prowadzonych działań osłonowych KIM unieważnił w lipcu 2023 r. postępowanie na zakup telefonów komórkowych, w którym

¹¹ Z czego 140 oferentów oraz przeszło 700 osób i podmiotów z nimi powiązanych.

złożone oferty oscylowały w przedziale od 2,1 mln do 2,5 mln zł. W ocenie analityków prowadzących czynności osłonowe zakup telefonów był nieuzasadniony ekonomicznie. Przeprowadzono kolejne czynności analityczne dotyczące zamówienia *Realizacja badania ciągłego (tzw. Trackingu) dotyczącego konsumpcji mediów techniką wywiadu telefonicznego z wykorzystaniem sprzętu informatycznego i systemu do realizacji wywiadów telefonicznych (CATI)* w celu przekazania ich do pionu kontroli CBA.

Prowadzono również działania analityczne mające na celu zabezpieczenie zgodnego z prawem i interesami ekonomicznymi RP przebiegu niektórych projektów informatycznych realizowanych przez inne instytucje publiczne (np. KRUS czy resort sprawiedliwości) lub spółki Skarbu Państwa (PGE SA). W ich ramach funkcjonariusze Wydziału pozyskiwali materiały źródłowe z podmiotów odpowiedzialnych za postępowania, utrzymywali bieżące kontakty robocze z ich przedstawicielami i prowadzili bieżący monitoring przedsięwzięć. Efektem działań dotyczących PGE były cztery informacje sygnałne dotyczące zagrożeń dla dwóch realizowanych projektów informatycznych oraz funkcjonowania samej spółki PGE Systemy odpowiedzialnej za przedsięwzięcia IT w całej grupie kapitałowej.

Z uwagi na znaczenie Centralnego Ośrodka Informatyki dla rządowych przedsięwzięć informatycznych, objęto COI szerokim zainteresowaniem analitycznym. Ustalenia poczynione w trakcie prowadzonych czynności pozwoliły na odsunięcie jednego z członków komisji przetargowej od udziału w pracach komisji. Zidentyfikowano również powiązania prezesa i udziałowca działającej w Polsce zagranicznej firmy oferującej rozwiązania w zakresie IT i cyberbezpieczeństwa z Federacją Rosyjską.

Funkcjonowanie sektora ochrony zdrowia

Działania analityczne dotyczące problematyki ochrony zdrowia i sektora farmaceutycznego były prowadzone w ramach sześciu spraw analitycznych obejmujących poszczególne zagadnienia tematyczne. W ramach tych spraw realizowana była również osłona antykorupcyjna dwóch programów rządowych¹² oraz strategicznego projektu dotyczącego utworzenia Narodowego Frakcjonatora Osocza (w tym zakresie sekretarzowi stanu w KPRM przekazano uwagi do projektu ustawy o krwiodawstwie i krwiolecznictwie oraz informacje nt. prac nad utworzeniem NFO). Istotnym aspektem czynności dotyczących tego obszaru była również weryfikacja konfliktu interesów członków gremiów podległych resortowi zdrowia.

Efektem prowadzonej pracy analitycznej były uwagi przekazane do Departamentu Bezpieczeństwa Narodowego KPRM wskazujące na kierunki zmian systemowych (m.in. w zakresie przepisów refundacyjnych oraz prawa patentowego) zwiększających bezpieczeństwo lekowe kraju.

Działania analityczne obejmowały również takie zagadnienia jak:

- prace nad nowelizacją ustawy o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych, w szczególności w zakresie gremiów podlegających ustawowemu nadzorowi CBA w kierunku identyfikacji ustawowego konfliktu interesów tj. Komisji Ekonomicznej, Rady Przejrzystości i Rady do spraw Taryfikacji. Równolegle na potrzeby współpracy z KPRM prowadzono analizy uwag i zastrzeżeń podnoszonych przez podmioty branżowe wobec projektu ww. ustawy.
- zmiany w prawie farmaceutycznym – w tym w zakresie roboczych koncepcji połączenia Narodowego Instytutu Leków i Narodowego i Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego

¹² Narodowego Programu Leczenia Chorych na Hemofilię i Pokrewne Skazy Krwotoczne oraz Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030.

- Państwowego Zakładu Higieny oraz liberalizacji przepisów nadzoru nad dystrybucją leków w Polsce;
- zasad przyznawania prawa wykonywania zawodu lekarza obywatelom Polski lub Ukrainy, którzy rozpoczęli studia na Ukrainie;
- działalność polskich podmiotów oferujących pośrednictwo w podejmowaniu i ukończeniu studiów medycznych online na Ukrainie.

Prowadzono wsparcie SPSZ im. Grucy CMPK w Otwocku w zakresie budowy centrum naukowo-dydaktycznego i ćwiczeń kadawerowych oraz budowy nowych budynków szpitala.

W związku z działaniami analitycznymi prowadzono współpracę roboczą z instytucjami państwowymi zajmującymi się problematyką z zakresu ochrony zdrowia tj. MZ, GIF, AOTMiT, Narodowym Centrum Krwi, Krajowym Centrum ds. AIDS, Urzędem Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych oraz Główną Biblioteką Lekarską.

Inne zagadnienia

Analitycy Biura prowadzili również czynności dotyczące innych zagadnień. Poczynione ustalenia pozwoliły na przekazanie do KAS 2 raportów analitycznych dotyczących udziału ówczesnego członka rady nadzorczej jedną ze spółek Skarbu Państwa w fikcyjnym obrocie gospodarczym oraz pozorowania działalności gospodarczej przez sieć spółek powiązanych z jednym z przedsiębiorców.

Poczynione ustalenia pozwoliły również na rozpoznanie grupy przestępczej, która prowadzi działalność związaną m.in. z obrotem odpadami komunalnymi. W oparciu o zebrane informacje i wyniki analiz została wszczęta SOR.

Pozostałe działania analityczne

Sankcje

Funkcjonariusze Biura, z uwagi na bieżącą sytuację geopolityczną i ekonomiczną, kontynuowali czynności mające na celu typowanie potencjalnych zagrożeń wynikających z działań zbrojnych na Ukrainie. Kluczowym elementem działań CBA było minimalizowanie ryzyk wystąpienia przestępstw korupcyjnych, ekonomicznych lub prania pieniędzy, a także zagrożeń dla interesu ekonomicznego państwa, które mogą być efektem zbrojnej agresji Federacji Rosyjskiej.

W wyniku realizowanych czynności:

- zidentyfikowano podmioty gospodarcze podatne na łamanie sankcji,
- wystąpiono z wnioskami o wpisanie określonych podmiotów na tzw. listę sankcyjną,
- zidentyfikowano szereg podmiotów gospodarczych w rzeczywistości nie prowadzących działalności gospodarczej, nie zatrudniających pracowników oraz nie dysponujących majątkiem
 - zawnioskowano do sądów o wykreślenie podmiotów z rejestru KRS,

W wyniku działań CBA na liście sankcyjnej umieszczono 27 podmiotów i 6 osób, z czego w 2023 r. – 13 podmiotów i 2 osoby. Zidentyfikowano 207 tzw. śpiących spółek, co do których istniało istotne ryzyko, że mogą zostać wykorzystane do działań pozaprawnych. W związku z tym wystosowano do sądów wnioski o rozwiązanie ww. podmiotów i wykreślenie z KRS bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego – sądy wykreśliły dotąd 101 podmiotów, w tym 95 w 2023 r.

Przeciwdziałanie konfliktowi interesów

W związku z realizacją ustawowych zadań dotyczących badania konfliktu interesów wybranych gremiów funkcjonujących w ramach resortu zdrowia i MON, funkcjonariusze CBA poddali weryfikacji 2 673 oświadczenia i deklaracje złożonych w 2023 r. przez osoby biorące udział w pracach tych ciał. W przypadku jednego z kandydatów na członka Rady do Spraw Taryfikacji zidentyfikowano konflikt pomiędzy relacjami prywatnymi a funkcją w NFZ, co mogło podważać rękojmię należytego sprawowania funkcji. Przestanka ta nie była zgodnie z ustawą bezwzględnym przeciwwskazaniem od zasiadania w Radzie. MZ nie podzieliło wątpliwości wskazanych przez Biuro.

W przypadku jednego kandydata na członka Komisji Ekonomicznej stwierdzono historyczne powiązania branżowe ze spółką farmaceutyczną, które – mimo iż formalnie nie spełniały ustawowych wyłączeń – mogą rzutować na rękojmię właściwego sprawowania funkcji. Osoba ta nie została dotychczas powołana do Komisji. Nieprawidłowości w zakresie powiązań branżowych *expressis verbis* kolidujących z zakazami ustawowymi nie stwierdzono.

W przypadku osób wykonujących czynności w ramach procesów offsetowych zidentyfikowano negatywną przesłankę ustawową (zasiadania w radzie nadzorczej spółki Skarbu Państwa będącej potencjalnym offsetobiorcą), wobec której doprowadzono do wyłączenia z udziału w pracach obydwu zespołów negocjacyjnych przedstawiciela MAP.

Liczba oświadczeń/deklaracji dot. konfliktu interesów złożonych do CBA w 2023 r.

gremium	liczba badanych deklaracji/oświadczeń	Liczba osób weryfikowanych	podstawa prawna
Komisja Ekonomiczna (przy Ministrze Zdrowia)	1902	115	ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych
Rada Przejrzystości (przy Prezesie AOTMiT)	489	81	ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
Rada ds. Taryfikacji (przy Prezesie AOTMiT)	155	44	ustawa z dnia 26 czerwca 2014 r. o niektórych umowach zawieranych w związku z realizacją zamówień o podstawowym znaczeniu dla bezpieczeństwa państwa
Osoby wykonujące czynności w postępowaniu o zawarcie lub w realizacji umowy offsetowej ¹³	83	918	ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o konsultantach w ochronie zdrowia
konsultanci w ochronie zdrowia	44	6	

¹³ Czynności weryfikacyjne dotyczyły członków Komitetu Offsetowego, Zespołów Negocjacyjnego ds. opiniowania projektów umów offsetowych związanych z pozyskaniem od Rządu USA śmigłowców uderzeniowych AH-64E APACHE; Zespołu Negocjacyjnego ds. opiniowania projektów umów offsetowych związanych z pozyskaniem od Rządu USA przeciwlotniczych i przeciwrakietowych zestawów rakietowych średniego zasięgu WISŁA – Faza II, a także Zespołów Kontrolnych ds. odbiorów zobowiązań offsetowych i Komitetu Offsetowego zatwierdzającego ich prace w ramach programu systemu obrony powietrznej WISŁA – Faza I.

W związku z wejściem życie ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o badaniach klinicznych produktów leczniczych stosowanych u ludzi, Biuru powierzono nowe zadanie dotyczące weryfikacji oświadczeń o braku konfliktu interesów członków zespołów opiniujących badania kliniczne oraz osób wskazanych w art. 30 ust. 3-5 ustawy. W tym przypadku weryfikacja odbywa się nie z urzędu, lecz na wniosek przewodniczącego Naczelnej Komisji Bioetycznej – w okresie objętym sprawozdaniem nie odnotowano takich wystąpień.

Niezależnie od realizacji ustawowych zadań dotyczących badania konfliktu interesów prowadzono analizy dotyczące powiązań branżowych wybranych osób pozostających w zainteresowaniu Biura. Zidentyfikowano luki systemowe w zakresie zarządzania konfliktem interesów w przypadku różnych form zatrudnienia osób tworzących korpus służby cywilnej lub będących członkami służby cywilnej – prace w tym zakresie będą kontynuowane.

Uzyskane informacje oraz dodatkowe ustalenia białowywiadowcze pozwoliły również na zidentyfikowanie konfliktu interesów oraz budzących wątpliwości powiązań dyrektora jednego z państwowych instytutów badawczych.

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Wśród międzynarodowych instytucji, z którymi w 2023 r. współpracowało CBA na szczególną uwagę zasługują:

- Stowarzyszenie Europejskich Partnerów Przeciwko Korupcji (EPAC)**
 Na prośbę EPAC oraz litewskiej STT, w ramach realizowanego projektu eTwinning, w dniach 19-20 października 2023 r. zorganizowano wizytę studyjną delegacji Prokuratury Generalnej Azerbejdżanu, która obejmowała tematykę wsparcia reformy systemu odzyskiwania mienia pochodzącego z działalności przestępczej i zarządzania nim w Azerbejdżanie. W charakterze prelegentów udział wzięli Zastępca Prokuratora Krajowego, prokurator Prokuratury Krajowej, a także eksperci reprezentujący GIIF, KGP oraz CBA.
 Kierownictwo Biura wzięło także udział w 22. Dorocznej Międzynarodowej Konferencji oraz Zgromadzeniu Ogólnym EPAC/EACN w Dublinie. Podczas konferencji zaprezentowano projekt #ABCUczciwości zainicjowany w bieżącym roku przez Szefa CBA. Projekt ten został wyróżniony nagrodą EPAC/EACN Award 2023 za najbardziej innowacyjny i udany projekt w obszarze przeciwdziałania korupcji w 2023 r.
- Konwencja Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji (UNCAC)**
 W dniach 11-15 grudnia 2023 r. Zastępca Szefa CBA wraz z przedstawicielami Biura wzięli udział w 10 Konferencji Państw Stron Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciw Korupcji, która odbyła się w Atlancie. Zastępca Szefa CBA wziął udział w debacie generalnej omawiając polskie doświadczenia z realizacji postanowień UNCAC oraz wskazał na zasadnicze kierunki, które strona polska uznaje za wymagające pogłębienia współpracy międzynarodowej celem wzmocnienia implementacji Konwencji.
- Globalna Sieć Operacyjna Instytucji Egzekwujących Prawo Antykorupcyjne (GlobE)**
 GlobE zostało utworzone w 2021 r. pod auspicjami Biura Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przestępczości (UNODC) do nawiązania nieformalnej współpracy między instytucjami egzekwującymi prawo antykorupcyjne, w celu lepszego identyfikowania i ścigania o przestępstwa korupcji transgranicznej, odzyskiwania mienia, a także zapewnienia platformy do wymiany informacji międzynarodowych. Proces przystąpienia CBA do GlobE rozpoczął się w październiku 2023 r., zaś w grudniu 2023 r. CBA została oficjalnie jego członkiem.
- Grupa Państw Przeciwko Korupcji (GRECO)**

CBA prowadziło również intensywną współpracę ze służbami zagranicznymi, zwłaszcza krajów bałtyckich, ale też Ukrainy czy Mołdawii.

We wrześniu 2023 r. Biuro zorganizowało szkolenie zatytułowane: „Współpraca prawna z USA”, w którym udział wzięło ponad 30 funkcjonariuszy CBA.

Istotnym wydarzeniem w obszarze współpracy międzynarodowej zrealizowanym w 2023 r. była organizacja Regionalnego Seminarium Antykorupcyjnego Krajów Morza Bałtyckiego „Baltic States Championship 2023”. W wydarzeniu tym uczestniczyło blisko 150 osób, w tym niemal

120 funkcjonariuszy służb antykorupcyjnych z Litwy, Łotwy i Estonii. Seminarium było także okazją do spotkania szefów służb antykorupcyjnych regionu.

Biuro podjęło również intensywne działania ukierunkowane na wzmocnienie współpracy z NABU, w rezultacie czego w czerwcu 2023 r. podpisano porozumienie o rozszerzeniu współpracy pomiędzy Szefem CBA a Dyrektorem NABU, w ramach którego Strony zobowiązały się do wzajemnej współpracy w obszarze zwalczania przestępczości korupcyjnej oraz do wzajemnego wsparcia w zakresie szkoleń, wymiany doświadczeń i wiedzy, rozwoju metod i technologii, które są niezbędne do podnoszenia potencjału służb antykorupcyjnych obu państw.

W maju 2023 r. zorganizowano wizytę studyjną delegacji mołdawskiej służby antykorupcyjnej NAC, w trakcie której przedstawiciele Biura zaprezentowali szereg wykładów odnoszących się do struktury i zasad funkcjonowania CBA, kompetencji i zakresu właściwości pionu analitycznego, ale także roli Biura w systemie bezpieczeństwa państwa, ze szczególnym uwzględnieniem systemowych uprawnień służby. Spotkanie umożliwiło również zaprezentowanie zebranym struktury i zakresu działalności NAC, którą przedstawił szef służby.

W ramach zacieśniania współpracy z państwami regionu opracowana została koncepcja Europejskiego Sojuszu Uczciwości (European Integrity Alliance). Koncepcja ta uzyskała aprobatę Ministra Koordynatora Służb Specjalnych, a w październiku 2023 r. podczas spotkania kierownictwa CBA i NABU podpisano deklarację utworzenia tego formatu współpracy międzynarodowej.

W 2023 r. za granicę wyjechało łącznie 114 przedstawicieli Biura, którzy uczestniczyli w 26 delegacjach, m.in. do USA, Holandii, Irlandii, Czech, Niemiec, Austrii, Wielkiej Brytanii, Włoch oraz na Litwę i Ukrainę.

Norweski Mechanizm Finansowy

W 2023 r. zakończono realizację projektu „Wzmocnienie kompetencji organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości w obszarze analiz: kryminalnej i strategicznej, wspomagających proces rozpoznawania, zwalczania i zapobiegania korupcji oraz przestępczości gospodarczej”, który był finansowany w ramach NMF 2014-2021.

W projekt zaangażowane były polskie i zagraniczne służby oraz międzynarodowe organizacje, takie jak: PK, MF, SKW, ABW, Europol, NABU i WSKtA.

W działaniach projektowych CBA wspierali także przedstawiciele pionów analitycznych KGP, CBŚP i KNF. Na szczeblu międzynarodowym Biuro otrzymało wsparcie ze strony przedstawicieli NCA, OLAF, FBI, pionu analitycznego ONZ oraz Guardia di Finanza. W wydarzenia projektowe zaangażowali się również przedstawiciele świata nauki, wysokiej klasy niezależni eksperci z rynku komercyjnego, którzy dzielili się wiedzą i doświadczeniem np. z zakresu sztucznej inteligencji czy rozwiązań z obszaru przetwarzania big data.

Podczas 2,5 roku trwania projektu zorganizowano:

- Międzynarodową Konferencję LEAF 2022 (Law Enforcement Analysis of the Future) w dniach 26-28.10.2022 r. w Warszawie w formule stacjonarnej i online,
- 3 wizyty studyjne w siedzibach Europolu, WSKtA i NCA. Były one okazją do wymiany doświadczeń, know-how w zakresie analizy kryminalnej i strategicznej, a także dały możliwość zacieśnienia współpracy,

- 13 specjalistycznych szkoleń przeprowadzonych przez krajowych i zagranicznych prelegentów (m.in. OLAF, EUROPOL, ONZ, FBI). W szkoleniach wzięło udział 291 uczestników z CBA, partnerskich służb i instytucji, którzy podnieśli swoje kompetencje z takich obszarów jak przeciwdziałanie praniu pieniędzy, skuteczna analiza danych czy intelligence led policing oraz wykorzystywaniu sztucznej inteligencji w walce z przestępczością.

Na terenie Ośrodka Szkoleniowo-Konferencyjnego CBA w Lucieniu powstała również pracownia analizy kryminalnej w CBA, wyposażona w nowoczesny sprzęt, która służy w rozwijaniu kompetencji analitycznych funkcjonariuszy Biura.

EDUKACJA I PREWENCJA

W 2023 r. wykładowcy CBA poprowadzili **120** zewnętrznych spotkań edukacyjnych w formach szkoleń antykorupcyjnych, wykładów na uczelniach wyższych, spotkań z młodzieżą i warsztatów. W tych spotkaniach uczestniczyło łącznie **6 288** osób.

Ponadto przy pomocy platformy szkoleniowej www.szkolenia-antykorupcyjne.edu.pl ukończonych zostało **32 974** szkoleń.

Moduł tematyczny	Szkolenia ukończone w 2023 r.	Łączna liczba szkoleń ukończonych do końca 2023 r.
Korupcja w administracji publicznej	15 763	214 670
Korupcja w biznesie	6 169	64 495
Przeciwdziałanie korupcji	10 867	136 342
Corruption in public administration	60	685
Corruption in business	43	474
Counteracting corruption	72	771
Razem	32 974	417 437

Administrowana przez CBA antykorupcyjna witryna internetowa osiągnęła w 2023 r. poziom ok. 40 tys. odsłon miesięcznie. Strona prezentuje informacje z kraju i ze świata, przedstawia przepisy prawa związane z korupcją, opisuje strategie i projekty antykorupcyjne, a także analizy i raporty nawiązujące do walki z korupcją. Na portalu znajdują się publikacje CBA oraz zasady etyki, obowiązujące w służbie cywilnej.

W ramach projektu #ABCuczciwości podjęto dialog z prestiżowymi państwowymi uczelniami wyższymi realizując listy intencyjne o współpracy. Zorganizowano szereg spotkań promujących uczciwość w życiu publicznym, których częścią jest przedstawienie Biura jako gwaranta tych zasad i miejsca z jakim każdy młody człowiek może związać swoją karierę zawodową.

Projekt #ABCuczciwości wygrał w prestiżowym konkursie EPAC/EACN Award 2023 na najbardziej innowacyjny projekt w obszarze przeciwdziałania korupcji.

W 2023 r. w OSK CBA w Lucieniu zostało zorganizowane I seminarium naukowe pt. *Uczciwość warunkiem sprawnego państwa*, w którym wzięli udział przedstawiciele ośrodków akademickich z którymi Szef CBA podpisał listy intencyjne o współpracy. Podpisanie listów intencyjnych ma na celu promowanie idei uczciwości i przejrzystości, a także podejmowanie inicjatyw o charakterze informacyjno-edukacyjnym, których celem będzie rozwijanie i wzmacnianie postaw etycznych oraz obywatelskich wśród przyszłych absolwentów. Organizacja wspólnych szkoleń posłuży podniesieniu świadomości na temat zjawiska korupcji oraz kształtowaniu właściwych postaw i zachowań etycznych w każdej przestrzeni życia społecznego oraz gospodarczego.

DZIAŁANIA WSPOMAGAJĄCE

Budżet

W ustawie budżetowej na rok 2023 z dnia 15 grudnia 2022 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 256) została przyznana dla części 56 – Centralne Biuro Antykorupcyjne kwota w wysokości 263 213 tys. zł, w tym 40 tys. zł z MON na realizację zadań obronnych ujętych w *Programie pozamilitarnych przygotowań obronnych Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2021-2035*. Ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2023 (Dz. U. z 2023 poz. 1574) budżet został zwiększony o kwotę 2 474 tys. zł.

CBA otrzymało również dodatkowe środki z rezerwy celowej w kwocie 4 420 tys. zł z czego:

- 53 tys. zł z rezerwy celowej z przeznaczeniem na sfinansowanie projektu pt. *Wzmocnienie kompetencji organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości w obszarze analiz: kryminalnej i strategicznej, wspomagających proces rozpoznawania, zwalczania i zapobiegania korupcji oraz przestępczości gospodarczej* realizowanego w ramach programu NMF 2014-2021,
- 3 211 tys. zł z rezerwy celowej z przeznaczeniem na sfinansowanie świadczenia motywacyjnego i za długoletnią służbę dla funkcjonariuszy, wynikającego z art. 7 ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 347),
- 1 156 tys. zł z rezerwy celowej z przeznaczeniem dla funkcjonariuszy na sfinansowanie dodatków stołecznych i terenowych określonych w art. 6 ustawy z dnia 17 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1834).

Plan i wykonanie wydatków budżetowych

Pozycja	Plan po zmianach w tys. zł	Wykonanie w tys. zł
rozdział 75420 – Centralne Biuro Antykorupcyjne	270 067	269 122
świadczenia na rzecz osób fizycznych	2 342	2 330
wydatki bieżące, w tym:	254 841	253 985
wynagrodzenia	179 825	179 760
pochodne od wynagrodzeń	6 671	6 630
pozostałe wydatki bieżące	68 345	67 595
wydatki majątkowe	12 678	12 644
wydatki na współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych w ramach NMF	206	163
rozdział 75212 – Pozostałe wydatki obronne	40	40
wydatki bieżące	40	40
RAZEM	270 107	269 162

Plan i wykonanie dochodów za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r.

Pozycja	Plan w tys. zł	Wykonanie w tys. zł
75420 Centralne Biuro Antykorupcyjne	187	367
wpływy z tyt. opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tyt. Postępowania sądowego i prokuratorskiego	0	1
wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	6	32
wpływy z usług	0	11
wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	10	37
wpływy z pozostałych odsetek	1	1
wpływy z rozliczeń/ zwrotów z lat ubiegłych	20	56
wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów	150	229

Na dzień 31.12.2023 r. plan finansowy Biura wyniósł 270 107 tys. zł budżetu państwa.

CBA na realizację projektu finansowanego z programu NMF otrzymało z budżetu środków europejskich kwotę 527 tys. zł. Plan ten został zwiększony o środki z rezerwy celowej w kwocie 587 tys. zł na realizację projektu pt. *Wzmocnienie kompetencji organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości w obszarze analiz: kryminalnej i strategicznej, wspomagających proces rozpoznawania, zwalczania i zapobiegania korupcji oraz przestępczości gospodarczej.*

Plan finansowy budżetu środków europejskich w części 56 – Centralne Biuro Antykorupcyjne w 2023 r. wyniósł 1 114 tys. zł.

Stan osobowy funkcjonariuszy i pracowników

Według stanu na **31 grudnia 2023 r.** w jednostkach organizacyjnych CBA pełniło służbę i świadczyło pracę **1 189 osób**, w tym 998 funkcjonariuszy oraz 191 pracowników.

W 2023 r. o przyjęcie do służby lub pracy w CBA aplikowało **1 910** osób. Wszczęto **1 179** postępowań kwalifikacyjnych, w efekcie których przyjęto do służby **70** funkcjonariuszy oraz zatrudniono **46** pracowników.

Zwolnionych ze służby w CBA w 2023 r. zostało **158** funkcjonariuszy oraz **13** pracowników.

Według danych na 31 grudnia 2023 r. zawieszony w czynnościach pozostawał **1** funkcjonariusz.

Szkolenie i doskonalenie zawodowe

W 2023 r. przeprowadzono 2 edycje szkolenia podstawowego dla 43 funkcjonariuszy. W ramach 6 szkoleń specjalistycznych przeszkolono 96 funkcjonariuszy.

Forma szkolenia	Liczba szkoleń	Przeszkolone osoby
Podstawowe pełne	2	43
Specjalistyczne	6	96
Doskonalące	186	1 765
Lektoraty językowe	7 grup	67
Strzeleckie	62	767
Razem	256 i 7 grup językowych	2 738

Biuro zorganizowało również 186 szkoleń doskonalących dla 1 765 osób. Ponadto przeprowadzono łącznie 62 szkolenia strzeleckie, z których 13 odbyło się w ramach szkoleń podstawowych.

Logistyka

W 2023 r. kontynuowano prace remontowe elewacji i wymiany dachu budynku siedziby CBA wraz z remontem dróg i budową nowej infrastruktury. W celu poprawy warunków służby przeprowadzono kompleksowy remont wybranych pomieszczeń. Dodatkowo, dążąc do wyeliminowania awaryjności sieci c.o. uruchomiono postępowanie przetargowe na wyłonienie wykonawcy wymiany węzła cieplnego.

Kontynuowano również prace związane z opracowaniem dokumentacji projektowej rozbudowy biologicznej oczyszczalni ścieków i przebudowy instalacji kanalizacji sanitarnej na potrzeby OSK CBA w Lucieniu. Ponadto wydana została decyzja o pozwoleniu na budowę dla przedsięwzięcia polegającego na budowie budynku zamieszkania zbiorowego na terenie Ośrodka. Dodatkowo, w celu poprawy warunków bezpieczeństwa i ochrony informacji niejawnych, jak również dla zapewnienia możliwości dalszego rozwoju infrastruktury technicznej i szkoleniowej Ośrodka pozyskano dodatkowe grunty leśne.

W 2023 r. przejęto w trwałą zarząd nieruchomości gruntową, zabudowaną zespołem budynków biurowych, położoną w Katowicach przy ul. Pszczyńskiej na potrzeby docelowej siedziby katowickiej delegatury Biura. Przeprowadzono także procedury przetargowe na prace remontowo-budowlane w obiektach Delegatur CBA w Łodzi i w Rzeszowie.

W ramach optymalizacji zużycia energii elektrycznej w obiektach użytkowanych przez CBA przeprowadzone zostały działania polegające na zmianie mocy umownej oraz grupy taryfowej adekwatnie do analizy zużycia. Przeprowadzono również instalację układów do kompensacji mocy biernej, co przełożyło się na wymierne oszczędności w wydatkach na energię elektryczną.

Szef
Centralnego Biura Antykorupcyjnego

Agnieszka Kwiatkowska - Gurdak